

TIENSTIENS

ONGEHOORD INTERESSANT - NR 3 - SEPTEMBER 2005

GRATIS
NAAR
DE BOURGOYEN

LAAT VAN JE HOREN...

KRUISTOCHT VOOR ROZEBROEKEN

VERLOREN GELUID

DE STRATEN-GENERAAL
OVER BURGERSCHAP

+ EXTRA MAGAZINE SAMSAM

COLOFON

RADAR is een open samenwerkingsverband tussen een aantal individuen en organisaties. Ze brengen vier keer per jaar de stadskrant *TiensTiens* uit. RADAR beperkt zich niet tot deze krant. Wanneer de situatie zich voordoet, zal onze 'Stoot van de stad' vlugschriften verspreiden, muurkranten opstellen en affichecampagnes voeren. Verder zal er zo snel mogelijk een uitgebreide website komen die zal informeren en plaats bieden aan experiment en vernieuwing.

TiensTiens wordt ondersteund en financieel mogelijk gemaakt door Victoria Deluxe, Bij de Vieze Gasten, Kunst in de Stad en Nieuwpoorttheater via EFRO-subsidies. Dat zijn Europese financiële middelen die via de Dienst Stedenbeleid van de stad Gent worden ingezet voor dit initiatief.

Aan deze *TiensTiens* werkten mee:

REDACTIE

Pascal Debruyne, Mathias Bienstman, Patrick Vanhoutteghem, Hans Roels, Sarah Keymeulen, Tyron Van Hee, Arthur De Decker, Mieke Nolf, Kelly Gevaert, Jan Vanderhaeghen, Raf Verbeke, Elke Decruynaere, Jonas Hulsens, Aäron Willem

BEELDREDACTIE

Freddy Willems, Carmen De Vos

HOOFD- & EINDREDACTIE

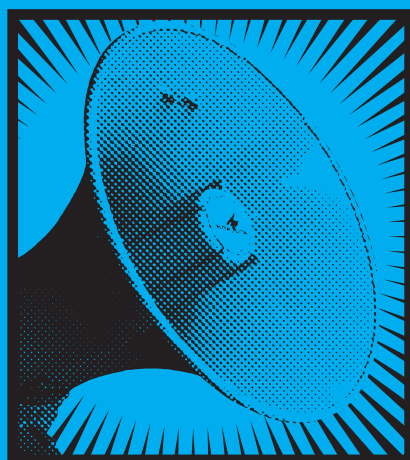
Mieke Nolf, Pascal Debruyne, Sarah Keymeulen, Mathias Bienstman, Annemie Cautaeys, Elias Vlerick, Freddy Willems, Annemie Cautaeys, Jonas Hulsens, Natan Hertogen

VORM

Ma@io Debaene

Elke bijdrage, in de ruimste betekenis van het woord, is welkom:
Stadskrant *TiensTiens*
Warandestraat 13, 9000 Gent

U kunt ons contacteren op
redactie@tienstiens.org of 0477 98 26 25
Bezoek ook onze website
www.tienstiens.org.
Naast nog meer artikels vindt u er ook een lijst met de verdeelpunten.

RED TIENSTIENS

Onze middelen stoppen begin 2006. Om ons voortbestaan te garanderen, rekenen we ook op úw steun. Als u het collectief RADAR wil steunen voor de publicatie van de stadskrant *TiensTiens* en voor andere geplande initiatieven, aarzel dan niet om een vrije bijdrage storten op ons rekeningnummer bij de ethische bank Triodos: 523-0460379-92. Bij giften vanaf 12 euro ontvangt u *TiensTiens* bovendien een jaar lang (vier nummers) gratis in de bus!

Steun *TiensTiens*, want een andere stadskrant is mogelijk...

INHOUD

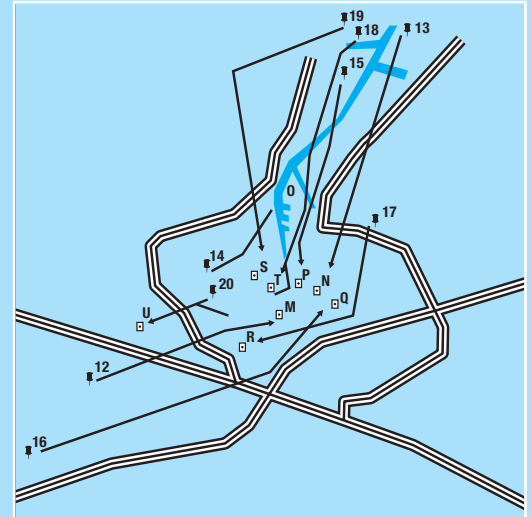
TIENSTIENS' TIP TEGEN STADSGEWENNING	P. 3
RECLAIM THE STREETS!	P. 4
OORVERDOVEND	P. 8
VERDWENEN GELUID	P. 9
ZOMER OP DE GRASLEI	P. 10
GELUIDSWAL VOOR VOGELS	P. 11
LAAT VAN JE HOREN!	P. 12
OP HET VERKEERDE SPOOR?	P. 13
VERKAVELING BEDREIGT ZWIJNAARDSE MAALTEMEERSWIJK	P. 16
DUIZEND GEVELTUINTJES VOOR GENT	P. 16
GENT ROCK-'N-ROLL-STAD	P. 17
DE VIDIOTS: MEDIAMAKERS IN DE KIJKER	P. 18
RAZZIA'S IN GENT	P. 20
KRUISTOCHT VOOR ROZEBROEKEN	P. 22
UW MENING VOOR EEN MOKABON	P. 23
FOTOREPORTAGE: BELUIKEN	P. 24

TIENSTIENS' TIP

TEGEN STADSGEWENNING

Door de stad trekken met opnameapparatuur. Stilstaan, de ogen sluiten, zwijgen, luisteren. En dat geluid opnemen.

Je hebt nu bellende trams geregistreerd, giechelende mensen in de Blaarmeersen, vlot van Engels op Duits overschakelende gidsen in toeristenbootjes aan de Graslei, een straatmuzikant, een televisie-uitzending die weergalmt door een open raam, het getoeter in een ondergrondse parking, door elkaar klinkende stemmen op een verhit debat over de toekomst van de buurt, het getjilp van vogels in de Bourgoyen, galmende klokken, een zinderend rockconcert en het veelbetekende zwijgen van een oude man die moet antwoorden welk verdwenen geluid hij het meeste mist in de stad. Je bent tevreden. Je hebt een plan. Met je rugzak vol geluiden en je hoofd vol ideeën keer je terug naar huis. Twee stadskarten van Gent nemen. Op de ene kaart de plaatsen aanduiden waar je zopas geluidsopnames hebt gemaakt. Die plaatsen nummeren van 1 tot 12. Op de andere stadskart twaalf stippen zetten op willekeurig gekozen plaatsen. Ze eveneens nummeren. De opgenomen geluiden laten afspelen op de plaatsen met het corresponderende nummer (zie voorbeeld). Door de stad trekken. Stilstaan, de ogen openen, zwijgen, luisteren dat het horen en zien vergaat. En een nieuwe stad ervaren.

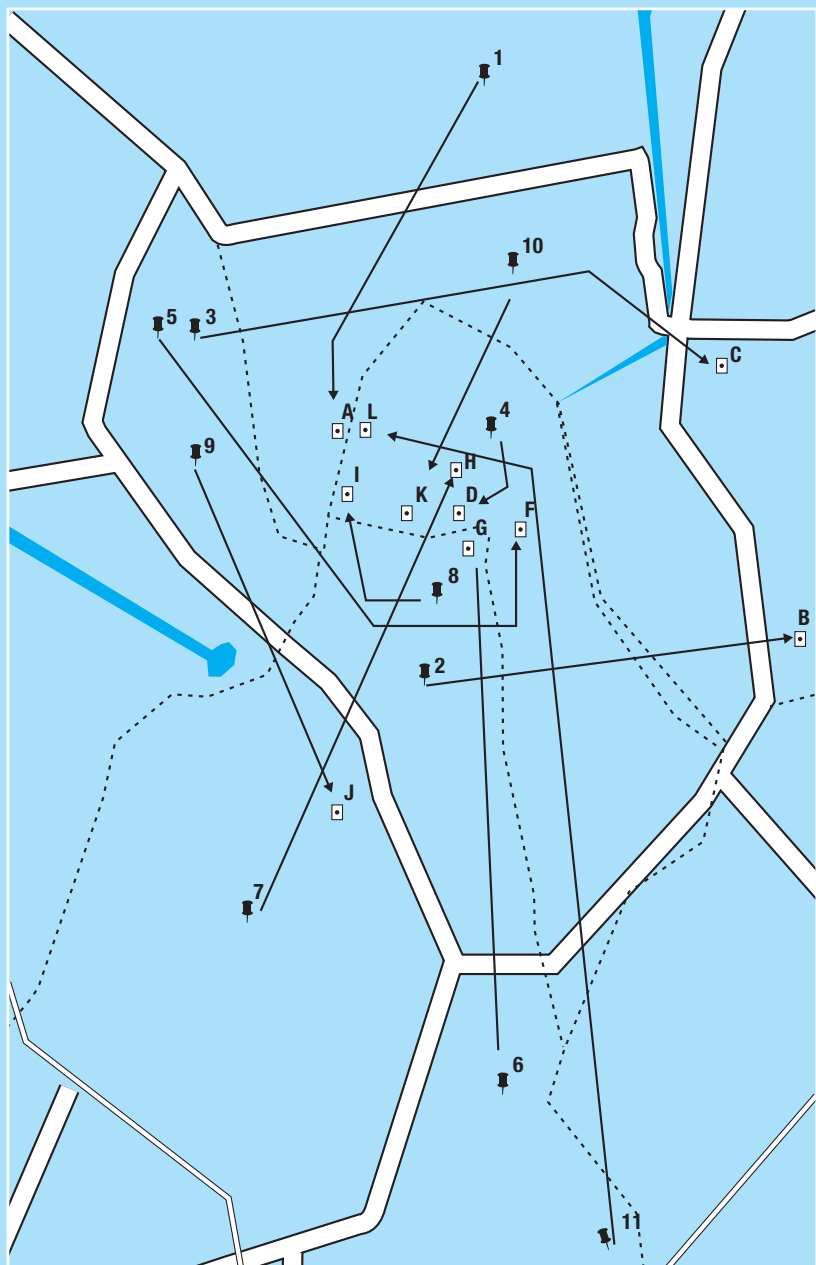

OPNAMEPLAATSEN

- 1 = Sportzaal Dracenastraat
- 2 = Universiteit (Aula filosofie)
- 3 = Kerk Seghersplein (misviering)
- 4 = snack De Dulle Friet
- 5 = toog Anarchistisch Centrum
- 6 = Strop zwembad
- 7 = muziek perron St -Pietersstation
- 8 = café Frontline
- 9 = gevangenis Nieuwe Wandeling
- 10 = basisschool Herrel Sleepstraat
- 11 = containerpark Proeftuinstraat (in glascontainer)
- 12 = pianoles St-Martens Latem
- 13 = Sidmar Hoogoven
- 14 = Justitiegebouw
- 15 = boerderij in Doornzele
- 16 = Kinderboerderij Deinze
- 17 = Volvo Oostakker
- 18 = Zandeke wijk
- 19 = Kluizendok
- 20 = bowling De Meibloem

WEERGAVE-PLAATSEN

- A = ondergrondse parking St-Michiels
- B = volkshuis De Roos
- C = GB-supermarkt Dampoort
- D = Kledingzaak Scapa of Scotland
- F = VLD-kantoor Notarisstraat
- G = Waalse Krook – kade
- H = St-Baafskathedraal
- I = Veldstraat
- J = Platentuin Ledeganck
- K = Citibank Kouter (vergaderzaal directie)
- L = Shoppingcentrum Zuid
- O = Overzetboot Langerbrugge
- P = Fnac boekenwinkel Veldstraat
- Q = slagerij Bollaert (Dendermondse Steenweg)
- R = Dierenasiel Citadelpark
- S = Huis Van Alijn museum
- T = MIAT museum
- U = kuurcenter Bytebier (Drongen)

RECLAIM THE STREETS!

DE STRATEN-GENERAAL

VOOR DE OPWAARDERING VAN DE STRAAT

Noortje Wiesbauer, foto © Pascal Debruyne

Weinig burgerinitiatieven maken tegenwoordig zoveel ophef als de stRaten-generaal in Antwerpen. Wat begon als een actiegroep tegen het vellen van kerselaars is uitgegroeid tot een burgerbeweging die door enkele bedrijfsreuzen als volwaardige discussiepartner aanvaard wordt. Onlangs stichtte de stRaten-generaal, samen met onder meer Ricardo Petrella, de Universiteit voor het Algemeen Belang (UAB). TiensTiens ging op zoek naar de bezieling van deze groep en praatte met Noortje Wiesbauer over stedelijkheid, de plicht tot burgerschap en de drang om de wereld te veranderen.

DE VERFOEIING VAN DE STRAAT

—Waar komt de naam stRaten-generaal vandaan?

Wiesbauer: “De naam verwijst naar de Staten-Generaal uit het verleden. Die vergadering kon zowel door de vorst als door de hoofden van elke staat bijeengeroepen worden. Zo’n structuur toont aan dat autonomie en samenhang te verzoenen zijn. De stRaten-generaal wil de mogelijkheid scheppen om mensen en groepen samen te brengen zonder te centraliseren of elkaar op te slokken. StRaten-generaal verwijst uiteraard ook naar *de straat*, de ruimte voor het publieke leven. Uitdrukkingen over de straat bevatten meestal iets kwetsbaars, denk maar aan straatmadelief, straatkinderen, van straat geraken, op straat staan, enzovoort. De straat wordt vaak gezien als een te vermijden ruimte: een oord van criminaliteit, een plaats

die gevaarlijk is voor vrouwen,... Wij proberen de straat te herwaarderen en verzetten ons tegen de tendens om zich terug te trekken in de privésfeer. De straat of het park zijn van oudsher erg belangrijk voor mensen die binnenshuis niet over voldoende ruimte beschikken. Daartegenover staan ‘verburgerlijkte’ mensen die niet betrokken zijn bij de publieke ruimte: ze bewegen zich zelden op straat en openen hun garage met afstandsbediening. Sommige mensen halen meer en meer hun neus op voor de openbare ruimte en willen dat ze ‘versjiekt’. Bij stadsontwikkeling wordt vaak resoluut voor zo’n ‘versjiekering’ gekozen, dat merk je bijvoorbeeld aan de beleidsterm ‘opwaardering’, waaruit duidelijk een minachting voor bepaalde wijken spreekt. Op die manier wordt een échte herwaardering van de wijk, waarin de

visies van verschillende belangengroepen worden samengebracht, verwaarloosd. Wij willen tegelijk de ‘versjiekking’ onmaskeren en de ‘verfoeiing’ van de straat tegenwerken.

Enkele jaren geleden is de StRaten-Generaal ontstaan door de dreigende – en intussen gerealiseerde – ‘versjiekking’ van het Zuid in Antwerpen. Ondanks het protest zijn daar bomen gekapt om ze door stenen te vervangen. Dat gebeurde ‘s nachts om protestacties te vermijden. Daarna bleef de actiegroep samenkomen. We beperkten ons niet langer tot de wijk en gingen structureler te werk, onder andere met de publicatie van de Gazet van Babel. Die krant ging zowel over protest en verzet als over de passieve houding van intellectuelen. De rebellen van vroeger conformeren zich nu aan de beleidsopvattingen. De huidige verzuring heeft deels te maken met de afwezigheid van die voormalige critici. In de jaren zestig bezetten ze nog pleinen en straten, vandaag minachten de vroegere rebellen actievoerende burgers en verwijten hen het *not in my backyard* -syndroom. We wilden met de krant een kritiek geven op het verwaarlozen en belachelijk maken van groene thema’s en op de toenemende uitverkoop van stukken stad als toeristische plaatjes.”

BURGERPARTICIPATIE EN STEDELIJKHEID

— Wat betekent ‘stedelijkheid’ voor jullie?

Wiesbauer: “Voor ons staat burgerparticipatie centraal. Je bent geen burger als je niet participeert. Participatie is dus niet alleen een recht, het is ook een plicht. Een burger die niet participeert is een interne tegenspraak. Dan ben je een individu, een werknemer, een consument, ... maar geen burger. Wie deel uitmaakt van een samenleving moet er ook aan deelnemen, dat hoort zo. Stad en stedelijkheid zijn onlosmakelijk verbonden met burgerschap. We pleiten voor een letterlijke invulling van het concept ‘stadsrepubliek’. Tegenwoordig zijn we ons te weinig bewust van ons burger-zijn. De ondernemer is vergeten dat hij ook burger is. De politicus is vergeten dat hij burger is. Dat is een heel ander perspectief dan dat van de kloof tussen de burger en de politiek. Wie denkt in termen van ‘gaan we HEN inspraak geven?’, is verkeerd bezig. Het onderscheid tussen ‘wij’, de politici en ‘zij’, de burgers wijst immers op segregatie. De sleutel is dat ‘iedereen’ burger is. Daarom pleiten we voor een publiek-privaat-politieke samenwerking (PPPS), in plaats van de privaat-publieke samenwerking (PPS). Bij dat laatste staat het publieke, verengd tot het beleid, tegenover het private, de ondernemingen met hun eigenbelang. De realiteit vertoont meer schakeringen.”

— Jullie bekritisieren dus geïnstitutionaliseerde vormen van politiek. Is jullie alternatief dan ‘het recht op politiek spreken en handelen’, waarbij het publiek debat centraal staat?

Wiesbauer: “Door te spreken in termen van ‘wij’ en ‘de burgers’ verloochenen politici de eigenlijke missie van de politiek. Ze ontkennen dat politiek net de opbouw van de samenleving en van gedeeld burgerschap tot taak heeft. Wij kiezen er bewust voor om ook met ondernemers te praten zodat ‘burgers’ niet tegenover ‘ondernemers’ komen te staan. Burgerschap is wat we allen met elkaar gemeen hebben. In de stad zijn we onvermijdelijk op elkaar betrokken, denk maar aan het openbaar vervoer of aan de heraanleg van wegen. De stad is niet zomaar een verzameling van gebouwen, straten en kabels. De bedrijvigheid en de dynamiek van de stad maken de kern uit van onze dagelijkse stedelijke ervaring. Maar ‘stedelijkheid’ is voor mij een ‘manier van zijn’, meer nog dan een ‘manier van handelen’.”

— “Stedelijkheid” betekent voor jullie dus echt een actieve deelname aan het publieke leven?

Wiesbauer: “Stedelijkheid houdt op wanneer je niet langer moet spreken en handelen. Er wordt voortdurend onderhandeld tussen politici, ondernemers, pers,... De stad is gelaagd. Die verschillende lagen geven vorm aan stedelijkheid en bepalen bovendien het onderscheid tussen stad en niet-stad. Het stedelijke is de betrokkenheid op de straat en op de publieke ruimte. De stRaten-generaal is dus eveneens een stedelijk fenomeen. Dat wij begaan zijn met stedelijkheid betekent echter niet dat we de niet-stad niet willen vrijwaren. De stad en stedelijkheid bestaan

“Je bent geen burger als je niet participeert. Participatie is dus niet alleen een recht, het is ook een plicht. Een burger die niet participeert is een interne tegenspraak.”

slechts dankzij de niet-stad. Ze versterken elkaars eigenheid. Dit perspectief laat toe om fenomenen als stadsvlucht in een complexer daglicht te stellen. Vlaanderen boet in aan stedelijkheid door de vervaging van de grens tussen stad en niet-stad.

STADSONTWIKKELING

— De sociaal-geograaf Chris Kesteloot beweert dat het stedelijk beleid steeds meer wordt afgestemd op mensen die net niet in de stad leven. Het zijn namelijk de mensen

van buiten de stad die over de koopkracht beschikken om de stad als ‘consumptiestad’ te benaderen. Mensen uit Sint-Martens-Latem bijvoorbeeld komen ‘s zaterdags shoppen in Gent. Ze verwachten daarbij een nette en veilige stad. Het stadsbestuur speelt daarop in en gaat enorm investeren in het proper houden van het centrum en in meer blauw op straat. Maar daarbij maakt de stad gebruik van het belastinggeld van de eigenlijke stadsbewoners, ten voordele van de stadsgebruikers.

Wiesbauer: “Het stadscentrum wordt inderdaad afgestemd op kopen, recreatie en uitgaan. Het lokale bestuur besteedt te weinig aandacht aan de noden van diegenen die in de stad wonen. Wie alleen naar de stad komt om mosselen met friet te eten, is eigenlijk een delinquent in de stad. Maar de stad gaat door de knieën voor mensen die geen wezenlijke band hebben met de stad. Beleidswerkers moeten aan die mensen, maar ook aan ondernemingen, respect bijbrengen voor de stad en haar bewoners.

Wij pleiten bij stadsontwikkeling voor het opstellen van sociaal-effectenrapporten. Zo’n rapport wil bij de inplanting van een project ook rekening houden met de impact op de wijk. En daarbij moet het lokaal beleid ook de concepten ‘burger’ en ‘participatie’ verfijnen en stimuleren.

De stad wordt gepromoot als *place to be*, maar ondertussen voelen de bewoners aan dat er iets niet klopt. Zij zien de stad helemaal anders dan ze wordt afgebeeld in grote projecten en op TV. Een mooi voorbeeld was het project ‘Antwerpen, wereldboekenstad’. Toen was, ironisch genoeg, de Antwerpse bibliotheek een heel jaar gesloten.

Politici hebben er alles voor over om bedrijven aan te trekken en hen van voordelen te voorzien, terwijl de bevolking hoort dat opofferingen onvermijdelijk zijn. Door aan tafel te zitten met ondernemers ervaren we nochtans dat zij wél bereid zijn om rekening te houden met het algemeen belang. We laten hen zien dat burgers niet alleen een bedreiging vormen. Vanuit ondernemingen ontstaan dan ook vaak initiatieven naar de bewoners toe. We hebben de indruk dat politici in die zin te weinig ‘ondernemers’ zijn. Met politiek moet je meer dienen dan partijbelang of eigenbelang. Ondernemers handelen ook wel vanuit eigenbelang maar zijn veelal gedreven terwyl ze bezig zijn met een bepaald project. In sommige gevallen hebben wij dus meer affiniteit met de ondernemers dan met de politici.”

— Jullie illustreren de eenzijdigheid van stadsontwikkeling met de verwickelingen rond het Kievitplein. Alcatel en Robelco,

twee belangrijke firma's, wilden samen met de stedelijke overheid de stads-ontwikkelingsplannen voor het Kievitplein volledig aanpassen aan de behoeften van het bedrijf, zonder rekening te houden met de impact op de wijk. Hoe zijn jullie erin geslaagd om met hen een akkoord te bereiken? Hoe koppel je de privébelangen aan de publieke belangen?

Wiesbauer: "Je moet ondernemers doen inzien dat het algemeen belang niet per definitie haaks staat op bedrijfsbelangen. Zo'n ommekeer in het denken is wel afhankelijk van een aantal personen die erin geloven. Het mag geen liefdadigheid zijn vanuit de bedrijfswereld, als een aanvulling op het eigenbelang. Het gaat erom eigenbelang te contextualiseren in het algemeen belang. Rekening houden met het algemeen belang creëert een meerwaarde voor alle actoren, ook voor de ondernemers."

—Is dat niet confronterend voor overheden, dat jullie doen wat zij onmogelijk achten? Jullie verzoenen privébelangen met publieke belangen, terwijl het stadsbestuur blokkeert uit angst dat Alcatel de stad zou verlaten, met massale werkloosheid tot gevolg.

Wiesbauer: "Daar kan je nu echt boeken over schrijven! De overheid weigerde in dit dossier om de rol van bemiddelaar te spelen tussen Alcatel en de wijk. Het doembeeld van het mogelijke vertrek van Alcatel werd opgehangen om ons aan te manen te zwijgen. Maar als overheid kun je niet zomaar één kant kiezen. Je moet zowel het bedrijf in de stad zien te houden als rekening houden met het sociale weefsel. Toen we inzagen dat de overheid niet wilde luisteren naar de burgers, zijn we zelf naar de bedrijven gestapt. Ze konden ons als stRaten-generaal niet verwijten dat we uit eigenbelang handelden, want we hadden helemaal geen belangen in die zaak. Op dat moment waren wij een spiegel voor het stadsbeleid, en het was geen fraai beeld.

We contacteerden personen die zowel in de bedrijfswereld als in het middenveld een hoge betrouwbaarheid en geloofwaardigheid hadden en brachten hen samen rond de tafel. De stad reageerde daar zeer negatief op. Ze begreep niet hoe wij ons als gelijken durfden op te stellen. Vanuit Alcatel/Robelco daarentegen was de samenwerking heel constructief. Absolute opposanten zaten door onze bemiddeling opeens samen. De grote afwezige was en bleef de stedelijke overheid!"

AUTO-MOBIEL

—Heeft onze representatieve democratie nog wel zin? Zijn er niet steeds meer mensen die verdwalen in het stedelijke weefsel? Onze traditionele leefruimtes,

zoals de gemeenschap en de buurt, worden steeds sterker opengedoken en de complexiteit van het samenleven stijgt. Velen voelen zich ontworteld. Vreemd genoeg spelen overheden daar niet of nauwelijks op in, bijvoorbeeld door het creëren van nieuwe vormen van betrokkenheid en burgerschap.

Wiesbauer: "De mens is volgens mij een 'auto-mobiel'. Hij is én mobiel en doet alles zelf, maar aan de andere kant staat hij daar, helemaal alleen. Hij is enkel op zichzelf aangewezen. Dat zorgt ervoor dat hij wel autonoom is, maar voortdurend dreigt de weg kwijt te raken. Dat is bedreigend voor de democratie – toch als je ervan uitgaat dat de representatieve democratie de best mogelijke vorm van democratie zou moeten zijn – en werkt blijkbaar de 'niet-democratie' in de hand. Mensen voelen zich niet betrokken. Alles wordt overgelaten aan de vertegenwoordigers zonder dat er nog verbondenheid is met de stedelijke leefwereld. Het gevoel deel uit te maken van een gemeenschap en de drang om het politiek dier in jezelf te ontdekken of te ontwikkelen, worden opzij geschoven. Terwijl de stRaten-generaal het vrije politieke spreken en handelen tracht te bevorderen, slingeren sommige politieke driftkikkers ons naar het hoofd dat we de representatieve democratie ondermijnen! Als dit betekent dat wij de representatieve democratie in haar huidige vorm moeten aanvaarden, dan ondermijnen we ze inderdaad. Burger-zijn heeft weinig te maken met de huidige rol van het kiesvee. We zijn aan verbeelding toe over nieuwe vormen van democratie, vormen die wél in staat zijn de participatie te realiseren. Burger-zijn bestaat niet zonder participatie. Het is niet zomaar een recht, maar ook een plicht. Deze nieuwe participatieve democratievormen zullen globale agendapunten moeten koppelen aan lokale agendapunten. Duurzaamheid en dierbaarheid zullen centrale begrippen zijn om het beleid te toetsen aan het algemeen belang."

POTENTIE

—Meestal wordt beweerd dat in achtergestelde buurten het cultureel kapitaal veel lager ligt dan in de meer gegoede buurten. Toch is er volgens jullie veel potentieel in die buurten.

Wiesbauer: "De wijken waarvan beweerd wordt dat ze wél potentie hebben, namelijk de meer welgestelde buurten, dat zijn eigenlijk de wijken met weinig potentie! Het is in die wijken dat je straathoekwerkers moet zetten, want dat zijn de buurten die er slecht aan toe zijn. De kansarme wijken zijn misschien net de wijken met het grootste potentieel. Dat betekent niet dat je ze mag veronachtzamen. Je mag je ogen niet sluiten voor achterstelling. Het probleem is dat de

diversiteit en eigenheid van kansarme buurten niet erkend wordt. Men beschouwt ze als een ghetto dat neer te maaën is. Het oude ghetto moet plaats ruimen voor een nieuw ghetto van middenklasse mensen en nieuwe rijken. Men ontkent daardoor het recht op anderszijn. Men droomt dan van een standaard-stedeling, die een dubbel inkomen heeft en géén kinderen, en dus beter in staat is om te consumeren. Men droomt dan van een stad voor 'the happy few', geen stad voor 'the happy many'. Projectontwikkeling wordt beperkt tot een 'tabula rasa', zonder respect voor het potentieel dat in de wijk aanwezig is. Zelfs het discours van klein links maakt fouten omdat het eenzijdig de kwetsbaarheid benadrukt en de potentie negeert. Het veresthetiseert de armoede. Het Yuppiesocialisme is ook al niet beter, omdat het in de val trapt van het bourgeoisideaal. Onder het mom van de 'sociale mix', wat een politiek-correcte yuppieterm is, worden projecten neergespoet in een wijk waar ze niet thuis horen. Beide perspectieven miskennen het potentieel dat in een wijk aanwezig is. Het emancipatorische woordgebruik, met begrippen als sociale mix, inspraak en participatie, wordt misbruikt om projecten door te drijven op een politiek correcte manier. Ons pleidooi voor een 'warme wijkontwikkeling' en voor 'duurzaamheid' staat lijnrecht tegenover het neerpoten van een project als De Permeke-bibliotheek in Antwerpen. Om het cru te zeggen: je importeert bijna een ziekte in zo'n wijk. Je kan echt niet zomaar van bovenaf een project neerpoten in een buurt en de aanwezige diversiteit compleet negeren. Het is niet omdat iets duur en chique is, dat het geen stadskanker kan zijn. De prostituees schreven trouwens een brief over hoe gevaarlijk ze de buurt nu vinden, met al die boekenfreaks die daar rondlopen! (lacht)"

—Jullie pleiten ervoor om in achtergestelde buurten de CAN-DO'ers op te sporen.

Wie zijn dat precies?

Wiesbauer: "Met de CAN-DO'ers spreek je het sociaal kapitaal aan dat in sociale groepen en wijken aanwezig is. Uit studies blijkt dat vijftien procent van de bevolking bereid is energie te steken in zaken die een ruimer doel dienen dan het eigenbelang. Als we daar een beroep op doen, kan de energie die daarbij vrijkomt de vonk aanwakkeren en doen overslaan. Dat heeft een uitbreidend effect. Een maatschappij kan heel wat meer solidair, duurzaam en dierbaar worden als je dat potentieel aanspreekt. Met dat potentieel kunnen we warme plekken creëren. Wij houden in die zin een pleidooi voor de opwarming van de aarde! (lacht)"

INSPRAAK

— **Inspiraak is hét nieuwe toverwoord in het beleidsjargon, maar die inspraak is vaak erg beperkt, zoals dat in Gent voor de plannen met de stationsbuurt het geval is. Wanneer kan er sprake zijn van échte inspraak?**

Wiesbauer: “Het is vooral belangrijk om netwerken uit te bouwen en uit te breiden. Het concept ‘burgerschap’ kan verschillen tussen mensen opheffen. ‘Anderszijn’ staat centraal: er is niet één belang dat door iedereen gedragen wordt, verschillende belangen en functies ontmoeten elkaar. Dat leidt tot een ander soort inspraak dan wat daar normaal onder verstaan wordt. De stad Antwerpen bijvoorbeeld gebruikt en misbruikt het wijkoverleg om burgers een vals gevoel van inspraak te geven. Het wijkoverleg moet steeds de standpunten afzwakken en diplomatischer maken: ‘sorry’ zeggen, dus. Het moet de incompetentie opvangen van een overheid die er niet in slaagt om haar burgers aan te spreken. Wijkoverleg *zou* een goede vorm van inspraak kunnen zijn, maar in de huidige

“We hoeven ons niet langer te schamen als we roepen dat we een andere wereld willen.”

praktijk is het een buffer tégen emancipatie. Voor ons houden participatie en overleg in dat er zowel verschillende visies en belangen als het algemeen belang aanwezig zijn. Die twee uitersten houden elkaar onophoudelijk in stand en stuwen elkaar voort. Zoals de filosoof Sloterdijk zegt: we zullen het met elkaar moeten doen, want we bewonen dezelfde atmosfeer. Daarom zijn we ook steeds bondgenoten en lotgenoten van elkaar.”

KENNIS EN VERBEELDING

— **Over Sloterdijk gesproken: volgens hem vervaagt ook het vroegere onderscheid tussen ‘binnen’ en ‘buiten’. De sferen van het gezin, de familie, de buurt en de natie, waarmee we ons konden afschermen tegen de buitenwereld, worden steeds meer opengebroken. We moeten volgens Sloterdijk ‘binnenstebuiten’ leren denken. Waar binnen en buiten in elkaar overgaan, staat ons denken voor een nieuw leerproces. Er is een enorme kennis nodig om zo te leren denken, maar helaas wordt de beschikbare informatie almaar ontoereikender. Alles moet kort, flashy en vooral niet te moeilijk zijn. Hoe kunnen we dan ooit de complexiteit van de wereld voldoende leren begrijpen?**

Wiesbauer: “De oprichting van de Universiteit voor het Algemeen Belang

(UAB) in Antwerpen, samen met De Ploeg en Ricardo Petrella, is een logisch gevolg van die bekommernis. De afname van kennis zorgt voor een reactionaire tendens en herleidt de mens tot consument, tot intellectueel, ... Mensen hebben ook het gevoel dat ze hun woordvoerders kwijt zijn, ze worden met verstomming geslagen. Het immobilisme dat daaruit voortvloeit, is enorm.

Wij willen daarentegen kennis vergaren waarmee we weerwerk kunnen bieden. De UAB wil een laboratorium worden dat een rusteloze rustplek wil zijn, een plaats die zowel rust en vertrouwen biedt als een stimulering tot verder denken. We proberen kennis tot leven te wekken en die te gebruiken tegen kennis die tot niets leidt. De stad en stedelijkheid zullen in het project worden betrokken: in de schoot van de UAB willen we de stad als utopie bestuderen, zonder een duidelijk antwoord te geven op de vraag waar we naartoe willen met de stad. Met ‘de faculteit van de verbeelding’ kunnen we een stukje utopia creëren voor de mens die platgeslagen wordt door de complexiteit van de wereld. Op die manier kunnen we weerwerk bieden.”

— **Hoe breng je solidariteit en algemeen belang opnieuw op de voorgrond? Individueel belang en eigen verdienste (‘je bent waarvoor je gewerkt hebt’) worden vaak gelijkgesteld met vrijheid, terwijl het perspectief van het algemeen belang verbannen wordt.**

Wiesbauer: “Kennis is voor ons nooit neutraal. Het is een gemeenschappelijk goed dat je kan delen, stimuleren en samenbrengen. Het is een alternatief voor het huidige universitair onderwijs dat meer en meer marktgericht en polytechnisch is. We beschouwen kennis als het erfgoed van de mensheid. Met de UAB willen we een geheel van principes, instellingen, middelen en sociaal gedrag verdedigen dat iedereen kans biedt op een waardig leven en op alle niveaus mensen doet ‘samen-leven’. Dat is het algemeen belang waar we plaats voor willen maken. Voor ons is dat een tegenwicht voor het heersende discours waarin concurrentie centraal staat. Kennis is een zaak van verbeelding. Zo verbeelden we ‘een andere wereld’. Op die manier zet je het algemeen belang opnieuw op de voorgrond: door het te verbeelden en een plaats te geven. We hoeven ons niet langer te schamen als we roepen dat we een andere wereld willen. Dat is een verschil met vijf jaar geleden. Het cynisme vloeit weg. Je droom delen en dat luidop mogen zeggen kan leiden tot een enorme, exponentiële verandering. De UAB wil daar een plaats voor scheppen. Een school is meestal een vaste plek, een constante in een buurt: kerken lopen leeg,

winkels verhuizen, maar de scholen blijven. Scholen hebben een mooie toekomst in het verschiep. Het zijn plekken waar aan vorming gedaan wordt over verschillende rangen en standen heen. Emancipatie, het overbruggen van wat ooit onoverkomelijke scheidingen waren, vindt in grote mate plaats op school. Ook de vorming tot burger zou in die zin via de scholen moeten verlopen. De school is een gemeenplaats, terwijl onze publieke ruimtes ‘lege’ ruimtes zijn geworden.”

— **Tot slot: wat brengt de toekomst voor de stRaten-generaal en de Universiteit voor het Algemeen Belang?**

Wiesbauer: “*(Heel lange stilte....)* We willen het als zootje ongeregeld niet langer onder stoelen of banken steken: we willen de wereld veranderen! Zowel op micro- als op macroniveau. Onze motor is eigenlijk de hoop dat het beter gaat. We willen kunnen zeggen: ‘dat hebben we verbeterd’, ‘die grens hebben we verlegd’, ‘die persoon hebben we vooruit geholpen’.”

PASCAL DEBRUYNE EN MIEKE NOLF

Info:

www.stratengeneraal.be

www.universiteitalgemeenbelang.be

foto © carmendevo

OORVERDOVEND

Het was een mooie dag geweest, en de avond moest nog beginnen. Vanmorgen was ik zacht ontwaakt door het gezang van enkele vogels, die even verderop in het park het beste van zichzelf gaven, waarschijnlijk om hun partner te bekoren.

Het heerlijke aroma van sterke koffie drong de slaapkamer binnen, en ik hoorde de zachte stem van mijn vrouwtje, “Het ontbijt is klaar, jongen”, ik reageerde niet, wetende dat ze me dan even later zou komen wekken.

Ik hoorde haar opgewekte lichte stap toen ze over de knarsende houten vloer de slaapkamer betrad. En terwijl ze mijn naam uitsprak, trok ze zacht de overgordijnen open, het zonlicht drong de kamer binnen, moeilijk wennend aan het felle licht opende ik mijn nog luie ogen.

Ze stond een beetje voorovergebogen door het raam te kijken dat ze net had geopend. Haar lange blonde haren nog wild van de nacht, haar nachtkleed dat door het zonlicht haar heerlijke lichaam onthulde. “Goedemorgen schat, wat een lekker ontbijt heb je me gebracht”, sprak ik. Al glimlachend draaide ze zich om, en met een speels gebaar beende ze naar me toe, drukte haar vochtige lippen tegen de mijne en fluisterde zacht in mijn oor, “Wil je wat suiker in je koffie?”, “Ja, vier lepeltjes”.

Ja, het was inderdaad een prachtige dag, en de avond moest nog beginnen.

Op het werk was ook al iedereen vriendelijk geweest, de collega's, mijn baas die me de hele dag geprezen had, de mensen op de tram op weg naar huis (zelfs de chauffeur glimlachte toen hij me een ticket overhandigde), straatmuzikanten die met mooie ballades de straten betoverden...

Terug thuis begon ik de maaltijd voor te bereiden, en terwijl het vlees zacht sudderde nam ik de nog ongelezen krant ter hand. Er stond een artikel in over een totaal nieuw soort hoorapparaat, de ‘Mute’ genaamd. Het speciale aan dit toestel was dat het alle ongewenste geluiden kon wegfilteren, zoals het lawaai van een drillboor die juist onder je deur de straat aan het bewerken is, of het gedender van een goederentrein die een twintigtal meter van je achtergevel voorbijtrekt. Even later hoorde ik het slot van de voordeur opendraaien. ‘Daar is mijn lief vrouwtje’, dacht ik met enig verlangen, ‘zou vanavond zo mooi worden als deze ochtend?’.

Met snelle tred beklom ze de trap, opende de deur van de woonkamer en net wanneer ik dacht ze te horen zeggen “Dag man, heb je een fijne dag gehad?”, drong gedurende enkele seconden een schrille toon mijn hersenen binnen.

IEEEE EEEEEEE

“Wat heb jij weer de hele dag uitgevreten, klootzak!”, tierde mijn wijf, “Heb je de boel gekuist en is het eten klaar?”

Pas dan drong het tot me door: ik was vergeten de batterijen van mijn Mute te vervangen, en de winkels waren al dicht! Snel dacht ik na en rende naar mijn bureau, opende de lade en vond met enige opluchting de adapter van mijn Mute.

“Goedenavond, schat, wat zie je er weer geweldig uit”, fleemde ze, en opende een fles rode wijn. Het werd een prachtige avond.

PATJE

Verloren GELUID

foto © carmandevos

Het gehoor is een genadeloos zintuig. Of je nu waakt of slaapt, een oor kan je niet sluiten en wat je hoort, moet je horen. Waarheid: ons geweldig bewustzijn filtert al wat overbodig is eruit. Andere dingen worden je genadeloos in de kop gesplitst. Het gehoor is een te gesofisticeerd waarschuwingssysteem om van een aan/uit - knop te voorzien. Geluid bespeelt rechtstreeks onze emotionele snaar. Muziek is een evident voorbeeld, maar het is een luxe van onze tijd: honderd jaar geleden was er slechts muziek als er muziek gemaakt werd.

Vandaag word je erdoor geteisterd. De panfluitversie van *Let it be* vult je hoofd terwijl je op een trein wacht. Winkelketens brengen je in de juiste stemming met de perfecte *rebel sound* die past bij hun overprijsde jeans – “*hey Bobby Marley play something good to me*”. Toch is stilte niet wat je mist. Stilte is een ziekenhuiskamer. Stilte is dreiging, ingehouden spanning en dood.

De Gentse families lepelden hun pap op in stilte, in angst, terreur en onderdrukking, terwijl keizer Karel met zijn crapuul op de Vrijdagsmarkt paradeerde om vervolgens het eerste democratisch verkozen stadsbestuur voltallig te laten onthoofden. Dat gebeurde een luttele 350 jaar geleden op het Veerleplein.

Of nog driehonderd jaar eerder, toen het opgezweepte gepeupel dreigend, vol ingehouden woede door de straten kolkte. Op weg naar het huis van die arme, van corruptie verdachte Jacob Van Artevelde. Op de achtergrond zwelt geen dramatische vioolmuziek. Je bent niet in de cinema, je bent in het jaar 1345. Dit is dreigende stilte, tot de explosie van gejoel en gebral losbreekt en de Gentenaars hem op zijn paniekerige vlucht langs de achterdeur van zijn woning bij het nekvel grijpen en hem de schedel inslaan. Zijn hersenen worden samen met andere vitale organen over de middeleeuwse kasseien gesmeerd. Achteraf hebben de Gentenaars hierover veel spijt gehad. Maar dat was achteraf.

Misschien verloren we de dreigende stilte wanneer het geluid van de eerste fabrieken weerklonk. De machtige industrialisatie, de volksmassa's die zich gedisciplineerd in beweging zetten. Met

inventiviteit en daadkracht verheft de mens zich boven de beperking van zijn natuur. Stoom en tandwielen vervangen mankracht, ijzer en staal laten de wereld draaien. De start van het tijdperk van wetenschap en techniek en het begin van de ware ontvoogding van de mens. Een nieuwe tijd die na een lange verbeterde strijd ultiem zal leiden tot brood, werk en vrijheid voor iedereen. Een wereld vol geruststellende en kalmerende geluiden.

We zijn nu tweehonderd jaar later. Er is degelijk werk voor de meeste mensen. Er is brood voor de meeste mensen, en ondanks alles hebben we meer vrijheid dan gelijk welke voorgaande generatie. We hebben politie ter bescherming van lijf en goed, en een leger voor als het te gortig wordt. We hebben nokvol gevulde warenhuizen. We hebben brand-, ziekte-, auto- en levensverzekeringen. Elk risico, gevaar of onzekerheid is stilaan uit het leven gefilterd. Resultaat: de mensen zijn niet bevrijd. Ze zijn verveeld. Europa is geen fort. Europa is een stolp met barsten. Een reservaat vol verdovende achtergrondruis. Sport en poets je tanden. Flos en was je handen. Eet regelmatig fruit. Ontspan op tijd en fiets. Steun het regenwoud. Er is comfort, elektriciteit en centrale verwarming. Er zijn koelkasten en kookfornuizen. Er komt de klok rond warm water uit de muur. Je kunt een auto kopen. Hier heerst vrede. Ondertussen accumuleren zware metalen in je lichaamssweefsel en stapelt de chemische vervuiling in je onmiddellijke omgeving zich op. We kampen in België met het hoogste prozac-verbruik per hoofd ter wereld, met depressies en angsten. Maar we leven langer dan ooit. Zie hoe rijk het leven is: de vleesconsumptie is de voorbije drie generaties in die mate gestegen, dat wanneer je de zeventig haalt, je een goede kans hebt te creperen aan darmkanker. Wie de dertig niet haalt, wordt geveld door een of andere door vervuiling veroorzaakte tumor of schiet zich statistisch gezien een kogel door het hoofd. Wie goed mikt, hoeft zelf de knal niet meer te horen. Er is alleen stilte.

TYRON

ZOMER^{OP}_{DE} GRASLEI

MOET ER GEEN MUZIEK ZIJN?

De Arteveldestad heeft haar ziel aan het toerisme verkocht. Alleen wat past in het plaatje mag er nog in. Muzikale alterno's worden vriendelijk verzocht te verhuizen.

foto © carmendevois

Wie zich eerder al afvroeg waarom toeristen in een bootje langs de Graslei wel Gentse klassiekers mogen zingen, maar de Gentenaars op de kade hun mond moeten houden, weet nu waarom: zij passen in het plaatje, u niet!

De kade glinstert in het aanschijn van de laatste zonnestralen. Een frisse wind blaast het gekeuvel op de terrasjes in golfjes het water op. Het is rustig, alleen de herinnering aan de swingende salsamelodieën van Polé Polé maakt het er minder stil. Koppeltjes toeristen slenteren af en aan. Hier en daar vinden ze een leeg tafeltje waar ze zich uitgeteld neerploffen. Als ze straks huiswaarts keren, zullen ze honderduit vertellen over die mooie Arteveldestad, over haar gezellige huisjes met trapgevels, over de betoverend mooie torens en de onvergetelijke charme van de terrasjes op de Gras- en Korenlei. De ervaren terrasjessgangers daarentegen vinden het in het epicentrum van de Gentse binnenstad eigenaardig stil. Waar, zo vragen zij zich verwonderd af, is de vriendelijk glimlachende gitarist die met rinkelende hoed zorgvuldig tussen de tafeltjes zigzagt? Waar is het schuchtere zigeunertje dat uit zijn diatonische trekzak Oost-Europese klassiekers tevoorschijn tovert? En waar zijn toch de scoutsgroepen die de kade vullen met romantische kamplieren? Voor de toeristen mogen de Gras- en Korenlei dan wel *places to be* zijn, voor muzikanten is er al een tijdje geen plaats meer. Een politiereglement verbiedt immers elke vorm van straatanimatie op de Gras- en Korenlei. Toeristen moeten er immers kunnen flaneren zonder dat de illusie van gezelligheid wordt verstoord.

OUDERWETS JAMMEN

Straatanimatie is nochtans niet verboden in Gent. Maar straatmuzikanten moeten wel toestemming vragen om hun brood te mogen verdienen. En er zijn een aantal regeltjes die ze willens nillens moeten respecteren. Uiteraard zijn ze verplicht steeds hun vergunning op zak te hebben, maar ze mogen ook nergens langer dan twee uur staan en o wee als ze op een 'verboden' plaats worden aangetroffen, want dan riskeren ze een boete van 60 euro. De Gras- en Korenlei zijn zulke 'verboden' plaatsen. Er is echter wat aan de hand met het politie-

reglement. Toen Charlotte in april met enkele vrienden op de Graslei afsprak om er 'nog eens lekker op z'n ouderwets te jammen', werden ook zij zonder pardon door de politie weggejaagd. Nochtans, aldus het verontwaardigde meisje op *Folkroddels*, wilden zij er toch helemaal geen geld verdienen.

Dat vindt gemeenteraadslid Filip Watteeuw (Groen!) een zeer terechte opmerking. "Ik ben ervan overtuigd dat het politiereglement voor straatanimatie eigenlijk helemaal niet van toepassing is op mensen die in een spontane bui en zonder dat ze er geld voor vragen, samen muziek maken. Maar toch beroepen het stadsbestuur en de politie zich op dat reglement om de muzikanten het zwijgen op te leggen. Er wordt bewust een grijze zone gecreëerd tussen echte straat-artiesten en jonge mensen die spontaan samen muziek maken. De stad wil immers zo weinig mogelijk last: noch van de enen noch van de anderen. Dus maken ze er maar een potje van."

Filip Watteeuw begrijpt wel dat straatmuzikanten toestemming moeten vragen en een vergunning dienen te betalen. "Maar spontane muzikale bijeenkomsten moeten om het even waar en wanneer kunnen, zeker op een plaats als de Gras- en Korenlei waar heel veel jonge mensen samenkomen. Samenkomen en muziek maken is dat immers niet eigen aan het stadsleven? Het reglement moet aangepast worden, want men kan mensen niet verbieden om muziek te maken. Het enige wat we wel aan banden kunnen leggen zijn storende percussie of geluidsversterking, bijvoorbeeld door een maximaal geluidsniveau op te leggen. En natuurlijk moet ook de nachtrust van de buurtbewoners gerespecteerd worden."

BATOOSJANTANT

Watteeuw heeft overigens ook kritiek op de inconsequente toepassing van het reglement. "Ik ben er zeker van dat, mocht iemand in Drongen of in Oostakker met zijn gitaar

voor zijn deur zitten tokkelen, er geen ziel over piept", zegt hij. Maar op de Gras- en Korenlei lopen steevast een aantal politieagenten rond die storende elementen snel terecht wijzen. Het stadsbestuur werkt al een tijdje aan het creëren van een aantal 'plaatjes' in Gent. Dat zijn plaatsen waar de toeristen zich goed voelen, waar ze ongestoord kunnen genieten en waarover ze later aan hun vrienden charmerende verhalen kunnen vertellen. Alterno's die zich onttrekken aan het voorgeschreven gedrag, die in een kringetje muziek maken en gewoon hun eigen bier meebrengen, horen niet in het plaatje thuis. Men weert ze liever naar de rand van de stad." Vandaar dat Charlotte en haar vrienden door de politie naar het Baudelopark werden gestuurd. Strikt genomen mag muziek maken zonder toestemming daar eigenlijk ook niet, maar geen haan die er daar naar kraait. Burgemeester Frank Beke gaf trouwens op de gemeenteraadscommissie Algemene Werken in april zelf aan Filip Watteeuw toe dat uitzonderingen op de regel in bepaalde gevallen wel kunnen, bijvoorbeeld als een scoutsgroep een act in het kader van OdeGand wil brengen. "Als het past in het plaatje, dan mag het ineens wel", zegt Watteeuw.

En dat is waarschijnlijk ook de reden waarom *Batoosjantant* wel nog mag uitvaren. Wie zich eerder al afvroeg waarom toeristen in een bootje langs de Graslei wel Gentse klassiekers mogen zingen, maar de Gentenaars op de kade hun mond moeten houden, weet nu waarom: zij passen in het plaatje, u niet!

KELLY GEVAERT

Wil je het volledige verhaal van Charlotte lezen? <http://www.folkroddels.be/artikels/10584.html>

foto © freddy Willems

GELUIDSWAL VOOR VOGELS

De Bourgoyen-Ossemeersen zijn een klein maar zeer geliefd natuurgebied in het westen van Gent. Als tegen de avond de stad bedaart, zijn tot wijd in de omgeving vogelgeluiden te horen: ganzen komen gakkend aangevlogen, een steenuil roept er door de nacht en een bezwerend kie-wit, kie-wit, kie-wit weerklinkt. Overdag kan een natuurwandeling ontgoochelen: je ziet vogels maar je hoort geruis. Daar komt verandering in dankzij de bouw van een geluidswal die de Bourgoyen afschermt van de lawaaiërig R4.

De geluidswerende grond dam is ruim twee kilometer lang en vier meter hoog. De aanleg ervan maakt deel uit van de tweede fase van het inrichtingsproject van de Bourgoyen – Ossemeersen dat van start ging in februari van dit jaar. De benodigde grond wordt

aangevoerd vanuit een kunstmatige ophoping in de Bourgoyen, de schapenweide. Die kwam er tijdens het graven van de Ringvaart. Nu, veertig jaar later, verandert de schapenweide opnieuw in een vochtig gebied dat aantrekkelijk is voor water- en weidevogels. Aan de binnenkant van de grond dam komt een nieuw wandelpad, waardoor het mogelijk wordt volledig rond het reservaat te wandelen zonder het fietspad van de R4 te moeten gebruiken.

Kleinere werken aan nieuwe stuw en, een vogelkijkhut en een hoogstamboomgaard zijn het sluitstuk van de opwaardering van het stedelijke natuurgebied.

De werken worden grotendeels gefinancierd door de Vlaamse overheid. De stad Gent heeft kunnen bekomen dat de geluidswal doorgetrokken wordt tot in de Driesdreef in Mariakerke. Zo worden ook buurtbewoners

bescherm d tegen de hinder van de R4. Die doortrekking kost 270.000 euro en wordt voor de helft betaald door stad Gent.

MATHIAS BIENSTMAN

Er vinden nog vier geleide werf bezoeken plaats tijdens de natuur inrichtingswerken. De bezoeken worden georganiseerd door de groendienst en de Vlaamse Landmaatschappij en zijn volledig gratis voor lezers van Tien sTien s. Ga op woensdag 5/10, 9/11 of 7/12 met een stads krant in de hand naar de oranje werfkeet aan de Driesdreef in Mariakerke en geniet van de herwonnen stilte. De rondleiding start telkens om 13u30.

LAAT VAN JE HOREN!

GEORGES DEBUNNE EN CO TEGEN DE EUROPESE GRONDWET

Tijdens de Gentse Feesten werd bij het Baudelopark volop actie gevoerd om mensen te informeren over de Europese Grondwet. Een aantal tegenstanders van die wettekst verzamelden handtekeningen voor het voorstel van Georges Debunne en Co om in Vlaanderen een referendum over de Europese Grondwet te organiseren en om een hoorzitting in het Vlaams Parlement af te dwingen (zie kader). Eén van de actievoerders bericht.

foto © Arthur De Decker

RITA IS GEEN SOCIALISTE MEER...

Rita was vroeger heel actief in één van de socialistische wijkclubs van de stad, toen volkshuizen en parochiezalen nog het leven van de wijk beheersten. Ze was afgevaardigde van de vakbond, ze voerde actie voor de Vooruitziende Vrouwen en was lid van de partij. Altijd stond ze klaar om te helpen bij het invullen van een belastingsbrief of een bouw aanvraag.

Rita heeft enkele jaren geleden haar sociaal belang ingeruild voor het Vlaams Belang. Maar voor Debunne wil ze wel nog iets doen! En zeker tegen die Grondwet wil ze iets doen, want “de kleine man heeft niks te verwachten van dit Europa.”

Rita gaf een vrijwillige bijdrage voor een gedrukt exemplaar van de Europese Grondwet. Daarvan waren er enkele tientallen beschikbaar in de bakfiets die dienst deed als infostand. Tientallen voorbijgangers kwamen er ook naar vragen.

HEB UW ZEG!

Het verhaal van Rita is maar één van de vele gesprekken die tien dagen lang gevoerd zijn. Daarbij is ons één ding duidelijk geworden: velen willen blijkbaar hun zeg hebben over een belangrijk onderwerp als de Europese Grondwet, maar weinigen weten waarover het gaat. Op 14 september organiseerden de stad Gent en de Provincie Oost-Vlaanderen wel een debat over de Europese Grondwet in de Vooruit, maar onze infostand was tot nu toe blijkbaar de enige plaats in Gent waar er exemplaren van de Grondwet ter beschikking lagen voor de burgers. De stedelijke en provinciale overheden verspreidden alleen de mooie folders met als titel “70 % van de Belgen voor de Grondwet”. Als officiële overheidsinformatie, betaald door de belastingbetaler, kan dat tellen. Vreemd dat uitgerekend de tegenstanders van de Grondwet de informatietaak van de overheid moesten overnemen.

In dit land is de ongeïnformeerdheid en de vermeende desinteresse van het publiek

nu net één van de argumenten om het debat uit de weg te gaan en geen referendum te organiseren. Wij pleiten voor een andere gedachtegang: hoe kan het volk zijn zeg doen, als het niet eens geïnformeerd wordt? En bovendien: hoe kan het volk geïnformeerd *willen* zijn, als het niet eens zijn zeg mag doen? De gevreesde kloof die de gewone burgers van de politiek scheidt, is dikwijls te wijten aan een gebrek aan informatie en een gebrek aan inspraak. Mensen een stem geven in belangrijke zaken zoals de Europese Grondwet is een manier om dat tijt te keren. Zo hangt deze actie samen met de volksopvoeding van de vorige generaties, toen volkshuizen en patronages de basis waren van de politieke macht van het volk.

Vreemd dat uitgerekend de tegenstanders van de Grondwet de informatietaak van de overheid moesten overnemen.

De actie ‘Heb Uw Zeg’ heeft tijdens de Gentse Feesten niet alleen 4 000 handtekeningen opgeleverd, ze heeft ook tot een debat geleid over zowel de Europese Grondwet als over volksraadplegingen. Het was een sterk voorbeeld van hoe ‘de straat’ een levendige democratie kan zijn waar mensen geïnformeerd en gesensibiliseerd worden, op het moment dat politici zich verschuilen achter wereldvreemde boeken en verdragen van experts.

RAF VERBEKE

De tekst van de Grondwet en het verslag van de tiendaagse actie kan je nalezen op www.neetegendeuropeesegrondwet.be. Op 14 september 2005 organiseerden de stad Gent en de Provincie Oost-Vlaanderen een infoavond en debat over de Europese Grondwet in Vooruit. Attac, Imavo, Masereelfonds en VZW Vrede laten voor- én tegenstanders van de Grondwet aan het woord op woensdag 23 november om 19u30 in Het Pand (Onderbergen 1, 9000 Gent). Voor meer info: www.europeesegrondwetterdiscussie.be.

Georges Debunne is de nu 87-jarige, maar nog altijd alerte ex-voorzitter van de socialistische vakbond ABVV en van het Europees Vakverbond, een koepelorganisatie van vakbonden in Europa. Al jaren pleit Debunne voor een ander, sociaal Europa en waarschuwt hij voor deze Grondwet die té liberaal en te weinig sociaal is. Dit jaar won hij voor zijn levenslange inzet de Prijs van de Democratie.

Debunne heeft, samen met Jef Slecckx en Lode Van Outrive een verzoekschrift (een inspraakprocedure voor burgers) ingediend bij het Vlaams Parlement om in Vlaanderen een referendum over de Europese Grondwet te organiseren. Als er 15.000 handtekeningen verzameld worden, zullen Debunne en Co bovendien zelf door de Vlaamse parlementsleden ‘gehoord’ worden.

Met hun verzoekschrift willen deze drie grijze panter de muur van stilte doorbreken die in België rond de Grondwet is opgetrokken. Onze stadgenoot Guy Verhofstadt wil dit verdrag zo snel mogelijk door de drie Belgische parlementen goedgekeurd zien. Dat gebeurde eerder al in het federale parlement, in het najaar is het Vlaams Parlement aan de beurt.

OP HET VERKEERDE SPOOR?

DE AMBITIEUZE PLANNEN VOOR DE STATIONSBUURT DOORGELICHT

Op een bloedhete juniavond kom ik even over achten aan in een parochiezaal in de Patiëntjestraat, vlakbij het Sint-Pietersstation. De zaal zit afgeladen vol. Ongeveer tweehonderd mensen zakten af naar deze buurtvergadering, georganiseerd door een aantal milieuverenigingen. Die zijn fel gekant tegen de plannen van het stadsbestuur voor de heraanleg van de stationsbuurt en willen samen met de buurtbewoners acties op het getouw zetten.

De vergadering is een interessante oefening in directe democratie en participatie. Het is niet simpel om met tweehonderd mensen te vergaderen. De eerste avond verloopt nogal chaotisch. Te veel volk, te veel informatie, heel veel vragen bij de buurtbewoners en ook veel emoties: bezorgdheid, twijfel en angst. Na drie uur puffen in de warme zaal gaat voor sommigen de vergadering gewoon door. Ze discussiëren verder aan de bar of in de buurt van de uitgang. Het bewijst dat de betrokkenheid van de aanwezigen groot is. Na deze startvergadering volgen er haast tweewekelijks vergaderingen. De organisatoren (Gents MilieuFront, Milieugroep Sint-Pieters-Aaigem, Voor Moeder Aarde, Natuurpunt Gent, Gents Ecologisch Centrum en Bond Beter Leefmilieu) verwachten zich aan een kleine groep van mensen die echt de handen uit de mouwen wil steken. Maar opnieuw worden hun verwachtingen overtroffen, want vijftig mensen tekenen de aanwezigheidslijst. Vanaf de derde vergadering wordt in twee groepen gewerkt. Eén groep buigt zich over het thema mobiliteit, een andere groep houdt zich bezig met de geplande nieuwbouw. Op het eind van elke vergadering worden de conclusies van beide groepen naar voren gebracht voor alle aanwezigen.

GEEN ECHTE INSPRAAK

Tijdens de eerste vergadering valt op dat de aanwezige buurtbewoners niet op de hoogte zijn van de plannen van het stadsbestuur. Die plannen zitten nochtans al in een ver gevorderd stadium. Is het stadsbestuur dan niet van plan om de mening van de bewoners te vragen? Neen, de informatievergadering die oorspronkelijk gepland was in mei is uitgesteld tot 3 oktober. In 2004 was er wel een informatiemoment, maar toen lagen er nog geen concrete plannen voor. Die plannen zijn er nu wel, al ziet het er niet naar uit dat de buurtbewoners daar iets over te zeggen krijgen. In een gesprek tussen het actiecomité, burgemeester Beke en schepenen van Stedenbouw en Mobiliteit Temmerman werd duidelijk dat er geen echte inspraak zal zijn. De buurt zal bij wijze van spreken alleen iets in de pap te

brokken hebben over de plaatsing van de bloembakken en de kleur van de verf die gebruikt zal worden, niet over de grote lijnen van het project.

DE PLANNEN VAN HET STADSBESTUUR EN DE VLAAMSE OVERHEID

Het stationsgebouw wordt vernieuwd en er komt een ondergrondse winkelruimte, zoals in het station Brussel-Zuid. De autoparking aan de achterkant van het station zal verdwijnen. De aanpalende rij horecazaken tussen de Ganzendries en de Voskenslaan wordt gesloopt en iets meer naar achteren opnieuw opgebouwd. In de plaats komt het Sint-Denijsplein met enkele 'groenconstructies'. Dat zijn geen bomen of struiken maar metalen constructies met een laagje groene verf die voor de groene toets moeten zorgen op het plein.

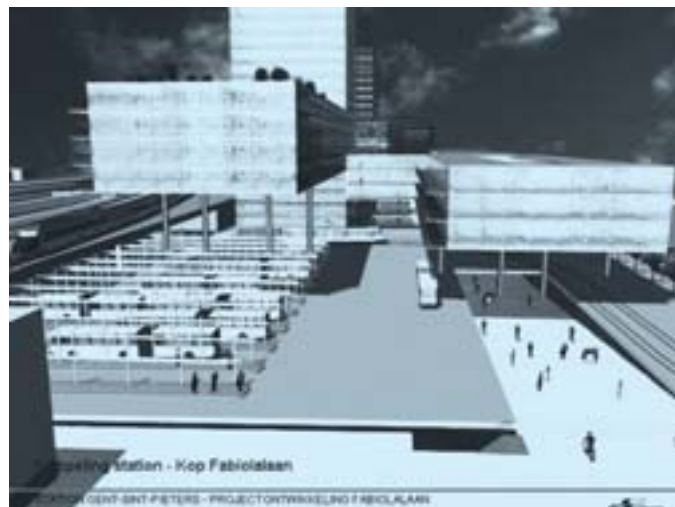
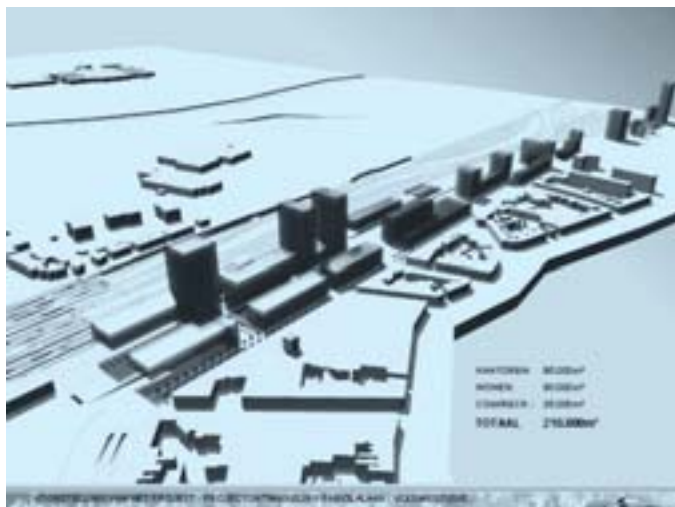
De bushaltes voor het stationsgebouw verdwijnen en de tram -en bushaltes worden ondergronds samengevoegd. Voor de rest blijft het Maria Hendrikaplein ongewijzigd. De koker die de Koning Albertlaan nu met de Voskenslaan verbindt, zal verdwijnen en vervangen worden door een nieuwe koker, ongeveer honderd meter verderop. Ook het oude Postgebouw verdwijnt.

De plannen met het NMBS-terrein langs de Koningin Fabiolalaan springen het meest in het oog. Daarop komen 100000 m² kantoorruimte en nog eens 100000 m² woonruimte in de vorm van hoogbouw: twee torens tussen 60 en 90 m hoog vooraan op het terrein (nabij het station) en twee achteraan.

Daarnaast is een ondergrondse parking voor 3 000 wagens voorzien, een tegemoetkoming voor de extra pendelaars, bewoners en werknemers die de stad verwacht. Dat is aanzienlijk meer dan de 500 plaatsen die de huidige parking bezit. Om de pendelaars gemakkelijk naar het station te loodsen krijgt de R4 een nieuwe afrit. Die afrit zal door het natuurgebied Schoonmeersen lopen, onder de sporen door gaan en uitkomen in de Frans De Potterstraat.

KRITIEKEN VAN HET ACTIECOMITÉ

Het actiecomité is het eens met de plannen voor de vernieuwing van het station: het gebouw zelf is aan renovatie toe, het verplaatsen van de bushaltes zal voor meer verkeersveiligheid zorgen en ook met het verkommerde parkeerterrein naast het station moet iets gebeuren. Maar de buurtbewoners hebben ernstige bezwaren tegen de plannen met het NMBS-terrein en de rest van de buurt. Die zijn gewoonweg megalomaan en alleen afgestemd op wie de stad consumeert en niet op wie er ook woont.

De buurt rond het station is een woonbuurt. De leefbaarheid zal sterk verminderen als de plannen uitgevoerd worden zoals ze voorliggen. De komst van ongeveer 200 000 m² woon - en kantoorruimte zal een grote belasting voor de buurt betekenen, in de eerste plaats door het extra verkeer. In de plannen staat dat men straten zoals de Rijsenbergstraat en de Frans De Potterstraat zal ‘upgraden’. Dat betekent concreet dat wat nu een buurtweg is, een doorgangsweg zal worden. Voor wie er woont, is dat eerder ‘downgraden’.

En dan is er de nieuwe afrit van de R4 die dwars door het natuurgebied Schoonmeersen zal lopen. Onbegrijpelijk dat alweer een stukje stadsgroen bedreigd wordt door het asfalt. De nieuwe afrit zal ook veel extra verkeer opleveren dat via de Sint-Denijslaan en de Frans De Potterstraat in de stationsbuurt zal terecht komen, met files en omleidingen tot gevolg.

Veel kans ook dat de parkeerdruk in de buurt van het station blijft toenemen: zelfs 2 500 extra parkeerplaatsen zullen op termijn onvoldoende zijn als de 100 000 m² kantoorruimte en de 100 000 m² woonruimte daadwerkelijk in gebruik worden genomen.

De vier torens zijn voor de planners dan wel de kers op de taart, voor wie er woont, zijn ze eerder een doorn in het oog. Uit een rapport over de mogelijke effecten van de hoogbouw blijkt dat de bewoners van de Koningin Fabiolalaan het in de winter zonder zonlicht zullen moeten stellen. Bovendien zal al die hoogbouw ook gewoon lelijk zijn. Een dergelijke architectuur past niet in een buurt met statige herenhuizen en woningen in art-decostijl.

Het stadsbestuur en de Vlaamse overheid willen met deze groots opgezette plannen het station Gent Sint-Pieters tot dé toegangspoort van Gent maken en de stationsbuurt opwaarderen tot het economische visitekaartje van Gent - getuige de 100 000 m² kantoorruimte. Volgens een overheidsstudie is die extra kantoorruimte noodzakelijk voor de economische groei van de stad. Het buurtcomité betwist dat en ziet zijn standpunt bevestigd door de huidige situatie van de vastgoedsector. Er bestaat bij bedrijven zeer weinig interesse om naar Gent te verhuizen, althans volgens een werknemer van een groot kantoor in de vastgoedsector die één van de buurtvergaderingen bijwoonde). Bovendien doet de kantoormarkt het op dit ogenblik over het algemeen niet goed en is er in Gent nog voldoende kantoorruimte beschikbaar, onder andere aan het Zuid. De kans is dus groot dat veel van de voorziene kantoorruimte onbenut zal blijven, wat de leefbaarheid in de buurt niet ten goede komt. De belangrijkste huurder zal waarschijnlijk de overheid zelf zijn, die al liet verstaan dat een aantal stadsdiensten hiernaartoe zullen

verhuizen. Dat komt echter neer op een nuloperatie, aangezien de kantoren in de binnenstad dan opnieuw leeg komen te staan. Een belangrijk argument van de overheid om kantoorgebouwen op te trekken in de buurt van het station is dat werknemers dan aangemoedigd worden om met de trein of de tram naar het werk te komen. Die redenering klopt als een bus en getuigt van een langetermijnvisie die rekening houdt met ecologische en pragmatische argumenten. Want wie neemt nog de auto om in de file te staan aanschuiven als je op twee minuten wandelafstand van het station werkt? Als de overheid dat argument echter ernstig neemt, moet ze ook de parkeergelegenheid daaraan aanpassen. En dat is nu net wat ze niet van plan is: speciaal voor de extra werknemers worden een nieuwe afrit van de R4 en 2 500 extra parkeerplaatsen (van 500 tot

3 000) voorzien. Het is op zich een goed idee om stationsbuurten maximaal te exploreren, maar dat hoeft niet gepaard te gaan met een verzesvoudiging van de verkeersdruk. In het mobiliteitsplan van de stad Gent is overigens te lezen dat de groei van de stad moet worden losgekoppeld van de groei van het wegverkeer. Dat is niet in overeenstemming met deze plannen.

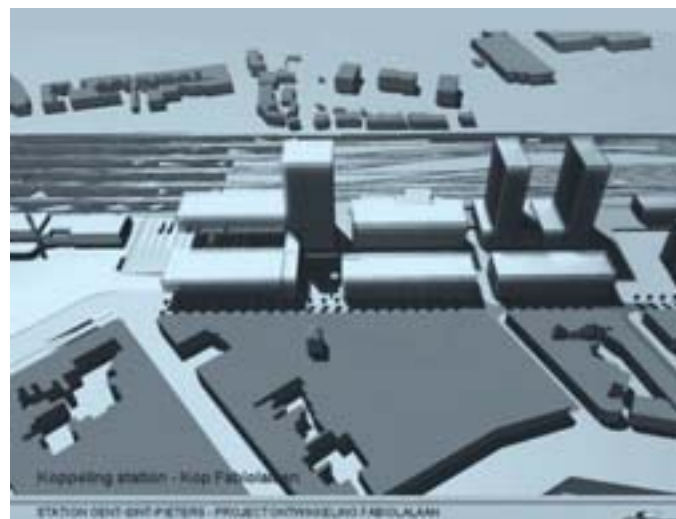
Een ander gewenst resultaat van de hoogbouw is het creëren van extra woonruimte. Er is in Gent inderdaad nood aan betaalbare woningen. Het zal een uitdaging zijn om van de nieuwe woonbuurt een leefbare omgeving te maken met genoeg groen, betaalbare woningen en toegankelijke publieke ruimte. Maar het is nog maar de vraag of hoogbouwtorens daarvoor de beste oplossing zijn.

EEN ALTERNATIEF VOORSTEL

Het actiecomité wil zelf een alternatief formuleren. Op die manier blijft het niet bij klagen en zagen en moet ook het stadsbestuur de geplande ingrepen beter argumenteren. Het toeval wil dat in de stationsbuurt een aantal mensen wonen die de nodige expertise bezitten voor het uittekenen van een alternatief voorstel: enkele architecten, een stedenbouwkundige en een professor milieurecht zetten al hun schouders onder het actiecomité.

Het actiecomité pleit voor een groen lint van het Citadelpark tot aan de Blaarmeersen. De groene strook die er nu is (het Citadelpark, de lanen naar het station en het Maria Hendrikaplein), moet via de NMBS-parking, de nieuwe terreinen langs de Koningin Fabiolalaan en de Schoonmeersen doorgetrokken worden tot aan de Blaarmeersen. Het behoud en de aanleg van groen, net als bijkomende fiets- en wandelpaden, zou de leefbaarheid in de stationsbuurt zeker ten goede komen.

De plannen met het NMBS-terrein en de rest van de buurt zijn gewoonweg megalomaan en alleen afgestemd op wie de stad consumeert, niet op wie er woont.

illustraties © www.gent.be

Het verkeer dan. Als alternatief voor de nieuwe afrit van de R4 is er het voorstel om de bestaande afrit naar het Sint-Pietersstation opnieuw te gebruiken. Die afrit ter hoogte van de Snekkaai kan eventueel heraangelegd worden, maar dat zal in elk geval minder kosten en er zal minder groen sneuvelen. De woonstraten in de buurt moeten woonstraten blijven. De Voskenslaan en de Koning Albertlaan blijven bruikbare doorgangswegen die de wijk vlot ontsluiten. De koker die deze straten nu met elkaar verbindt, zou ondergronds kunnen gaan zoals bij het station in Leuven. Het opnieuw in gebruik nemen van kleine treinstations, zoals dat van Sint-Denijs-Westrem, kan pendelaars aanmoedigen om niet met de auto naar het Sint-Pietersstation te komen. Het station van De Pinte bewijst dat zoiets werkt. Het aantal mensen dat daar op de trein stapt, is opvallend gestegen sinds in de omgeving van Gent Sint-Pieters betalend parkeren werd ingevoerd. Dat mobiliteitsverhaal overstijgt de grenzen van de buurt: het gaat over het stimuleren van openbaar vervoer en over de spreiding van de mobiliteitsdruk in het algemeen. In dit geval kan ook een goede verbinding met Flanders Expo daartoe bijdragen. Pendelaars kunnen op die site parkeren en de sneltram nemen naar het station. Wie werkt in de binnenstad moet aangemoedigd worden om de wagen thuis te laten. Vooral de overheid kan dat als werkgever stimuleren door in gratis bus- en tramkaarten voor haar werknemers te voorzien.

En wat met de geplande torens?

De stad Gent afficheert zich als stad van torens en rivieren, zo lezen we in het Ruimtelijk Structuurplan van Gent. Torens zijn de herkenningspunten van de stad en bakenen die af. Daarom wordt het bouwen van torens in de stationsbuurt door de stad uitdrukkelijk gestimuleerd. Volgens het actiecomité moet de hoogbouw die er komt echter in overeenstemming zijn met de hoogte van de rest van de buurt. Het is trouwens ook mogelijk om meer in de breedte te bouwen, bijvoorbeeld over de sporen heen. Nu is de hoogbouw alleen nodig omdat de overheid op een klein oppervlak bijzonder veel wil realiseren. Een realistischer project met minder kantoorruimte zal ook minder hoogbouw vragen.

Tot slot willen de buurtbewoners echte inspraak: zij vragen dat iemand van het actiecomité mag deelnemen aan de stuurgroep van de stad Gent die alle werken plant en opvolgt.

TOEKOMSTPLANNEN VAN HET ACTIECOMITÉ

Het actiecomité wil in de eerste plaats zoveel mogelijk mensen informeren want de werken aan het Sint-Pietersstation belangen alle Gentenaars aan. Voorlopig lijkt dat te lukken: in de krant De Morgen verschenen al twee artikels over de plannen van de stad Gent en over het actiecomité. Binnenkort komt er een informatieve website en wie

de eisen van het actiecomité wil steunen, zal ook een petitie kunnen tekenen. Op die manier wordt duidelijk hoeveel mensen bedenkingen hebben bij de geplande werken.

Ten tweede wil het actiecomité zoveel mogelijk mensen oproepen om een bezwaarschrift in te dienen tijdens het openbaar onderzoek van de Vlaamse overheid, dat wellicht in de maanden

september en oktober zal plaatsvinden. Het actiecomité zal een dossier met tegenvoorstellen uitwerken.

De komende gemeenteraadsverkiezingen zijn een ideaal moment om druk uit te oefenen op alle politieke partijen. Zij zullen kleur moeten bekennen en duidelijk moeten maken welk voorstel zij steunen. VLD, CD&V en Groen! lieten nu al van zich horen via pamfletten en/of door hun aanwezigheid op de startvergadering.

ELKE DECRUYNAERE

Meer informatie over de plannen op <http://www.gent.be/sintpieters>

VERKAVELING BEDREIGT ZWIJNAARDSE MAALTEMEERSWIJK

foto © Arthur De Decker

De bewoners van het gebied rond de Maaltemeers in de Gentse deelgemeente Zwijsnaarde voelen zich bedreigd door een verkavelingaansvraag die een groen villadomein in het overstromingsgebied wil opdelen in 23 percelen voor bewoning. De bewonersgroep diende een gemeenschappelijk bezwaarschrift in bij de bevoegde diensten van de stad Gent dat werd ondertekend door 120 omwonenden.

Net voor het begin van de Gentse Feesten werd op een affiche aan de ingang van het villadomein van de familie Vercruysse – de Solart een openbaar onderzoek aangekondigd over de verkavelingaansvraag. Op dat landgoed van ongeveer 1,5 ha staan een oude villa in Engelse cottagestijl en een portierswoning. Het is omringd door een uitgestrekt park met meer dan 70 bomen. Uit de verkavelingaansvraag blijkt dat de eigenaars dit domein willen opdelen in 22 loten voor half open bebouwing en 1 lot voor open bebouwing.

MINDER GROEN

De bewoners, die zich verenigd hebben in het comité 'bewonersgroep Maaltemeers', zien die ingrepen niet zitten. De verkaveling betekent immers de sloop van de beschermingswaardige villa én het rooien van tientallen hoogstammige linden, beuken, eiken, platanen, esdoorns en kastanjelaars (waarvan sommige een stamomtrek hebben van meer dan 2 meter). Een dergelijke kaalslag wordt in de plannen onvoldoende gecompenseerd en staat haaks op het Parkbosproject waaraan de stad Gent deelneemt via de vzw Bossanova.

In dat project was voorzien dat het nu bedreigde domein deel zou uitmaken van het portaalbos Maaltepark. Maar als de verkavelingen plaatsvinden, krijgen de Gentenaars – tegen alle logica in – in dit gebied minder groen in plaats van meer. Dat vindt ook de Vereniging voor Bos in Vlaanderen. Ook zij diende een bezwaarschrift in tegen deze plannen waarin onder meer te lezen staat dat “het bosrijke karakter van het portaal tot het stadsbos volledig wordt tenietgedaan”.

OVERSTROMINGSGEVAAR EN WATERTOETS

Een andere bezorgdheid van de bewonersgroep heeft te maken met de invloed van een mogelijke verkaveling op de lokale waterhuishouding. De geplande verkavelingen liggen pal in een erkend overstromingsgebied dat bij elk noodweer volledig blank staat. In alle huizen in het gebied rond het villadomein liepen in de winters van 1999 en 2002 de kelders onder en moest het Rampenfonds tussenkomen. De bewoners vrezen dat de verkavelingen tot nog meer watersnood zullen leiden voor de omliggende huizen. In hun bezwaarschrift wijzen ze er dan ook op dat er vooraf een onderzoek moet gebeuren naar de afvoer van het huishoudelijk afvalwater van de geplande nieuwe wijk.

De bewoners rekenen erop dat het stadsbestuur oor zal hebben voor hun bezorgdheid en dat de nodige preventieve maatregelen zullen worden genomen om het onderlopen van hun wijk tegen te gaan. Het algemeen belang vereist bovendien dat zoveel mogelijk groen het haalt op het maximaliseren van de winst voor de verkavelaars.

ARTHUR DE DECKER

De auteur is woordvoerder van de bewonersgroep Maaltemeers

Contact: dedeckertuur@hotmail.com

Meer informatie over de Vereniging voor Bos in Vlaanderen op www.vbv.be en over Parkbos Gent op www.parkbos.be

GEVELTUINTJES VOOR GENT

Als beloning voor de deelname aan het project Energiewijken geeft de milieudienst van de stad Gent aan tweehonderd inwoners uit vijf van de elf deelnemende wijken de kans om hun gevel op te fleuren met een geveltuintje. Concreet gaat het om de inwoners van Gentbrugge, Macharius-Heirnis, Muide-Meulestede, Rabot en Sint-Amandsberg.

Een geveltuintje strekt zich uit over de breedte van één stoeptegel (de lengte mag je zelf bepalen), tegen de gevel van je huis. De beplanting wordt gratis ter beschikking gesteld door de milieudienst, de aanleg en het onderhoud is wel voor eigen rekening. Om een geveltuintje te kunnen aanleggen, moet het voetpad voor je deur minstens anderhalve meter breed zijn. Normaal moet je er ook een vergunning voor aanvragen. Voor de deelnemers wordt de aanvraag echter kosteloos in orde gebracht door de stad Gent. De kandidaten moeten zich alleen bekend maken via een inschrijvingsstrookje dat ze kunnen afhalen in het buurtcentrum of bij de milieudienst.

Is het voetpad te smal of heb je geen voetpad, dan kan je alsnog deelnemen en gratis een gevulde bloembak cadeau krijgen.

Voor meer info kan je steeds terecht bij stad Gent - Milieudienst, Braemkasteelstraat 41, 9050 Gentbrugge, milieudienst@gent.be, 09 239 43 11

‘Niet meer een thema voor een muziekblad?’, hoor ik u fronsen. Of is dit eerder een semi-antropologische zoektocht naar een Gentse subcultuur, voor zover die bestaat? Neem een biertje, draai de volumeknop op luid en oordeel zelf...

GENT

ROCK-’N-ROLL-STAD

foto © Freddy Willems

JONG GEWELD

De leuke zomergerkte van de Gentse Feesten is maar pas geluwd of de kasseien - ei zo na schoon geschrobd - hunkeren al naar de zure bierlucht van de volgende editie. In een periode van (grote en minder grote) zomerfestivals is het opvallend hoeveel pop-, rock- en rock-’n-rollartiesten uit het Gentse de podia bevolken. Is de zompige grond van de Schelde- en Leiedelta dan zo’n vruchtbare bodem voor het aanstormende rockgeweld? Misschien heeft het eerder te maken heeft met het aanbod aan rockwedstrijden en aanverwante concours (Oost-Vlaams Rock-concours, de Beloften) waarop debuterende groepen naar de gunsten van een groter publiek kunnen hengelen. Al dan niet met de *pistop* van de Rock Rally (cfr. Barbie Bangkok) openen die dan de poort naar festivals in binnen- en buitenland. Een even belangrijke factor is het bestaan van talrijke goede Gentse muziekcafés met een internationale reputatie (Charlatan, the Frontline, BoomBoom, Kinky Star) die ook aan lokale alternatieve bands degelijke podiumkansen en promotionele ondersteuning bieden. Bekend voorbeeld is Kinky Star die door een misinterpretatie in de wetgeving in de clinch raakte met de lokale belastingsdiensten. Binnen het rock-muzikantencircuit is Kinky Star vooral bekend als kleinschalig maar kwaliteitsvol platenlabeltje waar heel wat Gents talent een thuishaven heeft gevonden. In de Charlatan waren een tweetal jaar geleden de zondagavonden nog voorbehouden voor ontluikende of doorbrekende bandjes (inclusief een simultane *online* live-uitzending op Radio Charlatan en een interview op Urgent).

Mooie initiatieven, die echter dreigen genekt te worden door de regelgeving op het gebied van sluitingsuren en geluidsoverlast. Gent mag dan *rock-’n-rollminded* zijn, oom agent hinkt nog achterop.

Een ander euvel is het nijpende gebrek aan degelijke en betaalbare repetitiekoten. Om daaraan te verhelpen sloegen verschillende organisaties (o.a. Kinky Star) de handen in elkaar en zag vzw Repetitieruimten het daglicht. Bedoeling is het aanbod aan repetitieruimten in Gent te stroomlijnen en toegankelijker te maken voor de bands.

SUBCULTUUR

Tot drie à vier jaar geleden kon de titel Gent Rock-’n-Roll-stad zeker gelden. Meer dan in andere Vlaamse stadszichten viel voor de modale toerist de concentratie aan vetkuiven, tatoeages en andere *fifties & sixties*-parafernalia onder de Sint-Baafstoren meteen op. Modegril of stedelijke (lees: Gentse) subcultuur? Of een mix van de twee? Een fenomeen dat, zeker wat het modieuze aspect betreft, geregeld de aandacht van Zone 09 trekt. Het blad wijdde een tijdje geleden zelfs een themanummer aan het fenomeen en zette het aanbod aan gepaste kledij, tatoeages en muziekinstrumenten in de kijker. Wat er ook van zij, qua groepjes is Gent steeds sterk *vintage*-gericht geweest met een nadruk op surf-rock (Fifty Foot Combo, Speedball Jr.), (sixties) garage-rock (Evil Thingies, Secret Agent Men, The Doggy Bags) of een combinatie van beide (The Andrews Surfers). En het publiek dan? Wie lang genoeg in het circuit vertoeft, zal opmerken dat men te maken heeft met een klein wereldje. Vreemd genoeg zal wie vaak naar de geciteerde

bandjes in de dito cafés of clubs gaat kijken, na een tijdje in zich het vuur voelen branden om zelf een instrument op te nemen en in een groepje te gaan spelen. Tegelijk is er ook een opvallend verloop van de muzikanten tussen de verschillende groepen. Iemand die tegelijkertijd in twee of drie groepen speelt, is geen rareiteit.

Maar kunnen we wel van een echte subcultuur spreken? Zoals de heren Stones indertijd al zeiden: “*It’s only rock’n’ roll*”. Een mooi voorbeeld van zelfrelativering. Muzikaal ligt het accent nog steeds op het uiten van een bepaalde leefcultuur, niet op een grote maatschappijkritische boodschap (in tegenstelling tot punkmuziek of reggae). Een bedje waar ook de Gentse rock-’n-rollbands doorgaans niet minder ziek in zijn dan hun collega’s elders.

Daarnaast zijn er – de bekende cafés en clubs ten spijt – slechts weinig *hangouts* waar de Gentse rockers elkaar kunnen treffen. En net die zijn natuurlijk onontbeerlijk voor een lokaal stukje subcultuur.

Dat laatste is iets waar ‘BillyBob’, de eerste *rock-’n-rollstore* in België, iets aan wil doen. De winkel opende onlangs zijn deuren in Oudburg. Naast het aanbieden van de gepaste kledij en accessoires is het initiatiefnemer Fré Landuyt erom te doen de Gentse platenlabels te promoten. In de traditie van de *record hops* uit de jaren vijftig wil ‘BillyBob’ – zij het als commercieel initiatief – uitgroeien tot een pleisterplaats van de lokale rockscène. Afwachten of Gent daardoor weer op kop kan rijden van het rock-’n-rollpeleton.

JAN VANDERHAEGHEN

DE VIDIOTS

MEDIAMAKERS IN DE KIJKER

Televisie, de lichtste vorm van prozac. Knop aan, knop uit. Een fruitpers voor de geest. Voorspelbaar en vooroordeelbevestigend. Opgedrongen en verslavend. De spelletjes worden dommer, het visueel geweld wordt intenser. Beelden flitsen snel, prikkelend en verleidelijk. Een programma wordt feilloos aan de reclame gelast, die dan weer vloeiend overgaat in de volgende show. De kijker heeft nauwelijks iets gemerkt. Mensen worden bij het handje genomen, om zich avond na avond te laten onderdompelen in een opgeklopte feeststemming. Entertainment is de primaire levensbehoefte van deze tijd.

Toch zijn er nog mensen die televisie als expressiemiddel niet willen opgeven. Mensen die 'uit liefde voor het medium' televisie een nieuw elan willen geven. Mensen met een mening. Wij gingen praten met Hans Buyse en Benny Claeysens van het Gentse Nieuwe Media - geweld de Vidiots. Ze zijn jong, enthousiast, creatief en ambitieus. Ze zijn professioneel en emotioneel verbonden met nieuwe media in het algemeen en televisie in het bijzonder. En ze sparen hun kritiek op het huidige televisiebeleid niet, ook al willen ze graag zelf nog aan de slag als programmamakers. Maar hoe denken ze te raken aan de ijzeren wetten die medialand regeren, en hoe valabel zijn hun alternatieven?

DE TELEVISIONAIRES

Het belangrijkste wapenfeit van de Vidiots is tot nog toe de debattenreeks over televisie die ze onder de noemer 'de Televisionairen' organiseerden in de Vooruit. Makers, kijkers en critici beraamden zich er over de manier waarop televisie momenteel werkt en gingen na wat de gangbare meningen zijn over het medium. In de discussies wilden de Vidiots vooral de haalbaarheid onderzoeken van hun belangrijkste missie: het oprichten van een vrijplaats voor televisie. Een wat? Laten we even een gooi doen naar een passende definitie. Een vrijplaats voor televisie moet de kans bieden aan televisieprogramma's om onafhankelijk van kijkcijfers, tijdsduur en commerciële logica geproduceerd te worden. Programmamakers moet ze de mogelijkheid verschaffen om originele en experimentele auteurstelevisie te maken, zonder zich te moeten schikken in voorgerekte formats. Ten slotte moet zo'n vrijplaats een kweekvijver vormen voor jong talent, een forum voor de uitwisseling van kennis en ideeën en een ontmoetingsplaats voor televisiemakers, waarbij de kijker uit het aanbod van losse ideeën, sketches en concepten selecteert wat hem het best bevalt. Televisie volgens de Vidiots is dus niet geformatteerd, de makers moeten geen verantwoording afleggen over hun product, er gelden geen beperkende regels, zendtijdschema's en kijkcijferwetten spelen geen enkele rol en concurrentie nog minder.

Volgens de Vidiots zou de vrt veel betere journaals kunnen maken met minder kijkers, want wat is belangrijker: veel mensen een klein beetje informeren, of de mogelijkheid bieden aan iedereen om heel goed geïnformeerd te zijn, ook al slaat die aanpak slechts bij een zeer kleine groep kijkers aan?

Dat ziet er slecht uit voor, even kijken, werkelijk alle zenders die momenteel in de ether resideren. De Vidiots richten hun pijlen echter in de eerste plaats op de vrt. Een openbare omroep, zo menen zij, moet geen commerciële televisie maken. Het slaat nergens op dat een publieke televisiezender in concurrentie zou moeten treden met commerciële televisiestations als vtm. De vrt moet van overheidswege wel een aantal doelstellingen halen, onder meer op het vlak van informatieverstrekking of het weerspiegelen van de sociale realiteit, maar de zender doet dat met gemak. De rapporten die de vrt moet indienen ter controle zijn eerder een formaliteit, al bepalen ze wel mee de programmatiestrategie. Om hoge kijkcijfers te scoren met het journaal (doel: informatie verstrekken aan zoveel mogelijk mensen), programmeert vrt ervoor en erna

bijvoorbeeld publiekstrekking als Blokken en Flikken zodat de kijkers 'blijven hangen'.

Toch past het vernieuwde vrt-journaal, in een paniecreactie op het succes van het vtm-nieuws, nu ook gelijkaardige technieken en standaarden toe als zijn commerciële tegenhanger: korter, flitsender, lokaler, luchtiger, sensationeler. Volgens de Vidiots zou de vrt veel betere journaals kunnen maken met minder kijkers, want wat is belangrijker: veel mensen een klein beetje informeren, of de mogelijkheid bieden aan iedereen om heel goed geïnformeerd te zijn, ook al slaat die aanpak slechts bij een zeer kleine groep kijkers aan?

Vrt haalt zijn 'doelstellingen' soms ook op een schijnmanier. Zo is de manier waarop de openbare omroep zijn toegemeten zendtijd voor cultuur indeelt, grotendeels in zijn eigen voordeel opgesteld. Eigen 'culturele evenementen' zoals de Grote Tsunami-show of het Songfestival maken er procentueel gezien een belangrijk bestanddeel van uit – terwijl kunst, literatuur, dans en muziek uiterst zelden aan bod komen.

Nog zoiets. Soaps. Een soap op het vrt-net 'één' is volgens de Vidiots als een tang op een varken. Het format van de soap – een opeenvolging van kleine climaxen met reclame ertussen – is immers speciaal ontwikkeld voor commerciële televisie. Vrt mag als openbare omroep niet eens reclame uitzenden, dus waarom maakt de zender dan met dezelfde middelen niet iets veel beters en creatievers? Een gemiste kans, en het gevolg van het feit dat zelfs de vrt een slaaf is van de commerciële logica.

Nog niet genoeg *vrt-bashing* gehad? Vooruit, u mag nog even, het is per slot van rekening ook úw geld. De vrt is volgens de Vidiots een bedrijf waarvan de toekomst momenteel in handen ligt van slechts enkele hoge piefen. Het is een zeer gesloten machtswereldje dat enkel kansen biedt aan geprivilegieerde partners, zowel op het vlak van geldschieters, makers als productiehuizen (zo heeft Woestijnvis een exclusiviteitscontract tot 2012). Hun wil is wet, hun rijk geschiedde op aarde als in de ether. De vrt staat bekend om zijn ondoorzichtige structuur, zelfs inzake de financiering van de zender. Wie teveel buiten

foto's © vidiots

de lijntjes kleurt, wordt aan de deur gezet. Dat maakt dat ook de meest creatieve makers hun mond houden en volgen, uit angst om uit de gratie te vallen bij de hoogste macht. Elk initiatief wordt hogerop gesmoord. Dat is demotiverend en dodelijk voor creativiteit. Voor wie wél nadenkt over alternatieve manieren van televisie maken, is het praktisch onmogelijk zijn ideeën in daden om te zetten. Net daarom is er volgens de Vidiots zo nood aan een vrijplaats voor televisie.

EEN VRIJPLAATS VOOR TELEVISIE

Is het dan allemaal kommer en kwel in het Vlaamse televisielandschap? Waren de programma's vroeger beter? Kregen de televisiemakers meer kansen? Natuurlijk niet. Ten eerste was de openbare omroep vroeger veel meer gepolitiseerd – de ontzuiling van de vrt betekende ook een enorme kwalitatieve sprong voorwaarts. In tegenstelling tot landen als Spanje en Italië heerst in België geen rotslecht tv-klimaat, en ook de perverse van sommige Amerikaanse formats is hier nog niet ten volle doorgedrongen. De Vidiots vinden het jammer dat die sterkte niet wordt aangewend om alternatieve televisie te maken en een meer kritische insteek te gebruiken, maar goed: de vraag was positieve factoren te belichten, juist?

Daarnaast heeft televisie een enorme evolutie doorgemaakt op gebied van montage, geluid en professionaliteit van de makers. Sommige steengoede documentaires of fictiefilms met een persoonlijke visie of een vernieuwend onderwerp halen soms wel de buis - ook al zijn ze dan meestal aangekocht uit het buitenland en worden ze uitgezonden op een onmogelijk uur.

En trouwens, wat zouden de Vidiots er eigenlijk zélf van bakken als ze het kostbare goedje dat Zendtijd heet in handen zouden krijgen? De Vidiots pleiten voor een constructieve aanpak. In tegenstelling tot de indruk die u na het voorgaande zou kunnen hebben opgedaan, willen de Vidiots niet zomaar alles afbreken. Zoals een liefhebbende vader de roede niet spaart, zo bekritisieren de Vidiots het huidige programma-aanbod vanuit hun liefde voor

televisie, vanuit hun ontzag voor zijn mogelijkheden om een massa mensen te bereiken. Ze beseffen dat marketingstrategieën en commerciële wetten onmisbaar zijn in televisieland, maar willen daar graag nog een extra laag toevoegen. Tv moet op zijn minst de mogelijkheid bieden om andere programma's te laten maken en vertonen; zo'n vrijplaats werkt inspirerend en bevrijdend voor makers én kijkers. De Vidiots vinden dat vernieuwende, maatschappelijk geëngageerde programma's niet noodzakelijk veel kijkers hoeven te lokken: ook al zijn ze commercieel gezien inderdaad niet haalbaar, ze kunnen wel veel impact hebben.

Maar de Vidiots zijn in de eerste plaats makers, geen denkers. Binnenkort krijgen ze een uurtje zendtijd in 'Nachtpodium' op de Nederlandse vpro - één van de weinige vernieuwende programma's die momenteel wel op het scherm te zien zijn. Het concept van bedenker Geert Van De Wetering is nog ongezien in België: binnen een bepaald budget krijgen jonge, experimentele makers alle mogelijke logistieke steun om hun idee uit te werken. Leeft bij de Vidiots dan niet de vrees dat er naar hun soort televisie geen hond zal kijken? Nee hoor. Dat is immers van minder belang, en daarenboven: kwaliteit vindt altijd een weerklank. De Vidiots voorspellen de ontwikkeling van een soort *underground scene* als tegenreactie op de *overexposure* op tv, die wellicht zal vertrekken vanuit de Verenigde Staten, en op lange termijn mee invloed zal uitoefenen op het medialandschap. Zien de Vidiots dan geen graten in digitale televisie voor de vestiging van hun vrijplaats? Nee, toch niet. Een vrijplaats voor televisie zou immers ook vrij toegankelijk moeten zijn voor iedereen, terwijl de meeste digitale kanalen betaalzenders zullen zijn. Bovendien zal digitale televisie de auteurstelevisie allerm minst ten goede komen, omdat de programma's er nog geformatteerder, meer in vakjes gestopt en voor een nichepubliek gemaakt zullen worden.

Televisiekijken is bij veel mensen zowat het hoofdbestanddeel van hun vrijetijdsindeling. Voedt de discussie over 'andere manieren van

televisie maken' niet nog het belang dat nu al aan televisiekijken wordt gehecht, terwijl er toch zoveel andere leuke verstrooiingen bestaan? Ook niet. De Vidiots menen dat een vrijplaats voor televisie net een pauze zou kunnen bieden in de ononderbroken stroom van televisieformats, die er op gericht zijn de kijker aan het toestel gekluisterd te houden. Experimentele makers kunnen immers als geen ander reflectie bieden op het medium televisie, de perversie ervan aan de kaak stellen, zorgen dat televisie zichzelf in vraag stelt en plaats ruimen voor vrije associatie en creativiteit. Het vernieuwende potentieel van het medium televisie wordt ten onrechte niet benut. Het manipulatieve, educatieve karakter van televisie wordt te weinig ten goede aangewend. Het onderwijs zou zijn leerlingen veel meer moeten wijzen op de manipulatieve kracht van tv, op de interpretatie van beeldtaal en de subjectieve keuze van thema's en onderwerpen, ook in het nieuws. De door de Vidiots voorgestelde vrijplaats zou als waakhond kunnen optreden voor de *mainstream*-televisie.

De Vidiots wil creatieve geesten samenbrengen en logistiek ondersteunen. Wie geïnspireerd raakte door hun visie en mee wil blaffen, wordt van harte uitgenodigd om mee te denken over de praktische invulling van een ander soort televisie.

TYRON VAN HEE EN SARAH KEYMEULEN

Op www.televisionairen.be of www.vidiots.be vind je meer informatie over de projecten van de Vidiots en het adres waarop je hen kan contacteren.

RAZZIA'S IN GENT

Begin juni vielen 120 agenten, vergezeld door de Vlaamse Wooninspectie en de Dienst Vreemdelingenzaken, een dertigtal Gentse woningen binnen. 95 bewoners werden uit hun bed gelicht, gearresteerd en overgebracht naar de politiekazerne. Vijf van hen kregen nadien begeleiding bij het zoeken van een nieuwe woonst. 48 anderen, die geen geldige verblijfspapieren konden voorleggen, werden enkele dagen later het land uit gezet. Sinds 2002 zijn grootschalige razzia's in de strijd tegen huisjesmelkers het standaardoptreden geworden. Gentenaars zonder papieren, de zwakste spelers op de huurmarkt, zijn daarvan de dupe.

HUISJESMELKERIJ EN WOONKWALITEIT

Tot voor kort werd met 'huisjesmelkers' verwezen naar eigenaars die kamers of woningen van erbarmelijke kwaliteit verhuren, en daarmee bovendien hun brood verdienen. Sinds het midden van de jaren '90 heeft de overheid een aantal instrumenten ontwikkeld om daar wat aan te doen. De Vlaamse Wooncode en het Kamerdecreet van 1997 hebben als uitgangspunt dat elke woning aan elementaire normen inzake veiligheid, gezondheid en woonkwaliteit moet voldoen. Gewestelijke onderzoekers werden belast met de controle ervan. Stellen ze een opeenstapeling van ernstige gebreken vast, dan kan de burgemeester op hun advies de woning ongeschikt of onbewoonbaar verklaren. Zolang de eigenaar niet de nodige verbeteringswerken aanvat, betaalt hij dan jaarlijks een fikse taks. Woningen waarin teveel huurders zijn ondergebracht, worden via een gelijkaardige procedure als 'overbewoond' geklasseerd. Doel van dit alles is eigenaars aan te moedigen hun verantwoordelijkheid te nemen in de opwaardering van het Vlaamse woonbestand. Volgens het stadsbestuur werpt de aanpak in Gent vruchten af. Tussen 1996 en 2002 daalde het aantal geïnventariseerde ongeschikte en onbewoonbare woningen met 36 procent. Eigenaars die blijven weigeren iets aan de woonkwaliteit van hun panden te doen, kunnen strafrechtelijk vervolgd worden.

Voor het verhuren van ongeschikte, onbewoonbare of overbewoonde panden, voorziet de Wooncode geldboetes van 250 tot 2.000 euro. Bovendien kan het parket beslissen de panden (tijdelijk) in beslag te nemen en heeft de rechter de mogelijkheid huurinkomsten verbeurd te verklaren. Pas in 2002 ging de stad Gent - in samenwerking met de Vlaamse Wooninspectie - van start met deze strafrechtelijke aanpak en kondigde ze de 'strijd tegen huisjesmelkers' aan.

VAN HUISJESMELKER NAAR MENSENHANDELAAR?

In de loop van die 'strijd tegen huisjesmelkers' onderging het begrip 'huisjesmelkers' een opmerkelijke betekenisverschuiving. Steeds vaker werd het verengd tot eigenaars die slechte woningen tegen hoge prijzen verhuren aan vreemdelingen in een onzekere verblijfssituatie. Parallel daarmee kreeg het een criminele ondertoon. De 'huisjesmelker' verscheen als meedogenloze uitbouter naast de andere criminele spilfiguren uit het hedendaagse migratiedebat: de mensensmokkelaar en de mensenhandelaar. Deze verschuiving maakte al enige tijd opgang in politieke en gerechtelijke kringen en werd in 2001 verankerd door een wijziging van de vreemdelingenwetgeving. Wie misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie van een vreemdeling ten gevolge van zijn onwettige of preciaire administratieve toestand door de verkoop, verhuur of ter beschikking stelling van

kamers of enige andere ruimte met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren, kan sindsdien gestraft worden met een gevangenisstraf tot 15 jaar en geldboetes tot 500.000 euro.

Om de woonomstandigheden van huurders te verbeteren, was deze wetswijziging in elk geval niet nodig. Hardnekkige huisjesmelkers konden immers al bestraft worden op basis van de Vlaamse Wooncode. Toch kende Gent de Vreemdelingenwet een fundamentele plaats toe in haar 'strijd tegen huisjesmelkers'. Waarom? Ze wilde benadrukken dat misbruik maken van personen met een onzekere verblijfssituatie écht niet kan. Of de 'misbruikte' huurders zelf baat hebben bij de nieuwe aanpak, is nog maar de vraag.

RAZZIA'S

Voor het grote publiek is die nieuwe aanpak vooral zichtbaar in de vorm van grootschalige razzia's, waarbij de politie met veel machtsvertoon panden van verdachte eigenaars binnenvalt... en er de huurders arresteert. Gentenaars met geldige verblijfspapieren kunnen rekenen op begeleiding bij hun zoektocht naar een nieuwe woonst. Gentenaars zonder geldige verblijfspapieren worden uitgeleverd aan de Dienst Vreemdelingenzaken, die hen eerst opsluit en vervolgens op straat zet of het land uitgooit. Een aantal kenmerken keert in die razzia's telkens weer terug. Ten eerste gaan ze gepaard met een opvallende mobilisatie van de media - een uiting van de wens van politici om een boodschap naar het grote publiek te sturen. Ten tweede krijgen de huurders in die boodschap een prominente, maar dubbelzinnige rol. Enerzijds worden ze opgevoerd als 'slachtoffers' van gewetenloze handelaars. Een ordinaire razzia lijkt daardoor een humanitaire interventie, met de politie als nobele bevrijder. Anderzijds zijn ze het voorwerp van verdachtmaking en criminalisering. De razzia waarmee de 'slachtoffers' verrast worden, bevat op zichzelf al de suggestie van criminaliteit

foto © Freddy Willems

STRIJD TEGEN HUISJESMELKERS KEERT ZICH TEGEN HUURDERS

Met de 'strijd tegen huisjesmelkers' jaagt de stad Gent mensen van de rechtsstaat weg, de onzichtbaarheid in. Hun behoefte aan een woning wordt er niet minder om, hun toegang tot de normale huurmarkt niet groter.

(zie kader). Verder stelt het veelvuldige gebruik van de term 'illegalen' mensen zonder geldige verblijfspapieren voor als 'wetsovertreders' die mogen en moeten gestraft worden. Zowel de toewijzing van een slachtofferrol als de verdachtmaking en criminalisering gaan voorbij aan de uiteenlopende persoonlijke redenen waarom bewoners van deze stad genooddaakt zijn een slechte woning te huren. Ten derde keert de 'strijd tegen huisjesmelkers' zich op spectaculaire wijze tégen de 'slachtoffers' die de overheid beweert te beschermen: kandidaat-vluchtelingen en mensen zonder geldige verblijfspapieren. Razzia's zijn een extreem middel dat in een rechtsstaat is voorbehouden voor uitzonderlijke situaties. Vrijheidsberoving en uitwijzing zijn bovendien zeer ingrijpende maatregelen die normaal alleen kunnen volgens strikte procedures en met de tussenkomst van een rechter. In de omgang met nota bene de slachtoffers van huisjesmelkers zijn ze de laatste jaren uitgegroeid tot de standaardprocedure. Mensen die al jaren leven en werken in Gent, niet zelden met schoollopende kinderen, worden zo het land uitgegooid omdat ze administratief niet in orde zijn. Een voorzichtige schatting leert dat de voorbije jaren meer dan 100 stadgenoten een dergelijk lot beschoren was. Hoe razzia's en uitwijzingen te verzoenen vallen met de fundamentele rechten van slachtoffers van een misdrijf, is bovendien

een groot raadsel. Hoe maak je bijvoorbeeld het recht om informatie te krijgen en te geven, het recht op hulp of het recht op financieel herstel waar, als je met de eerstvolgende vlucht wordt verwijderd uit de goed beschermde rechtsgemeenschap die België heet? Een gelijkaardige behandeling van slachtoffers van Belgische nationaliteit zou tot grote verontwaardiging leiden.

DE RECHTEN VAN KWETSBARE HUURDERS VERSTERKEN

Een gebrekkig huisvestingsbeleid, discriminatie en rechtsongelijkheid vormen de basis voor een woekermarkt van ongezonde huizen en torenhoge huurprijzen. Om die basis weg te nemen, is het niet nodig om het woonbeleid en het vreemdelingenbeleid aan elkaar te koppelen. Erger nog: de focus op de vreemdelingenwet perverteert het woonbeleid. In plaats van (potentiële) slachtoffers te beschermen, wordt hun vertrouwen in de overheid en het gerecht met razzia's en uitwijzingen ondermijnd. De angst voor het verlies van hun woonst, ontmoedigt huurders om via de instrumenten van het woonbeleid verbetering af te dwingen. Met de 'strijd tegen huisjesmelkers' jaagt de stad Gent die mensen van de rechtsstaat weg, de onzichtbaarheid in. Hun behoefte aan een woning wordt er niet minder om, hun toegang tot de normale huurmarkt niet groter. Dat de afhankelijkheid van steeds professionelere woekercircuits blijft toenemen, is bijgevolg niet ondenkbaar. De versterking van de rechten van huurders en het streven naar kwalitatieve huurwoningen heeft geen enkele nood aan een onderscheid tussen Gentenaars met en Gentenaars zonder papieren. Integendeel, Gent heeft baat bij goede woonomstandigheden voor iedereen.

JONAS HULSENS

WAT ZIJN RAZZIA'S?

Bij een razzia wordt een min of meer grote groep mensen onverwacht overvallen en ingesloten door een al even grote groep manschappen. De doelstellingen daarvan kunnen velerlei zijn: controle, arrestatie en wegvoering, executie,... Ondanks deze veelheid aan doelstellingen, vertonen de meeste razzia's een aantal gelijkenissen. In hun opstelling en verloop suggereren ze dat iemand - al dan niet voorzien van bewijsmateriaal - die een misdrijf gepleegd heeft of de intentie heeft een misdrijf te plegen, zal willen ontsnappen. Wanneer ze worden uitgevoerd door vertegenwoordigers van instellingen met grote maatschappelijke legitimiteit, zoals het gerecht en de politie in België, wekken razzia's tevens de indruk dat die eventuele ontsnappingspoging onrechtmatig is. Wie de razzia moet ondergaan, treedt bijgevolg voor het voetlicht als iemand die iets te verbergen heeft, iets dat het maatschappelijk belang (want dat is wat legitieme instellingen schijnen te garanderen) bedreigt. Vandaar dat de symbolische waarde van razzia's hier te lande steevast ligt in hun criminaliserend effect. De praktische waarde daarentegen, ligt in het belemmeren van ontsnapping bij een poging tot arrestatie van criminelen. In de huidige strijd tegen huisjesmelkers zijn niet zozeer de verhuurders het voorwerp van razzia's, als wel de huurders, die bij bosjes worden weggevoerd. Ofwel: het criminaliserende effect van de razzia treft hier de slachtoffers van het misdrijf dat men beweert te bekampen.

foto © Freddy Willems

KRUISTOCHT VOOR ROZEBROEKEN

BUURT KOMT OP VOOR STORT

In de Sint-Baafskouter-Rozebroeken weten ze wat vechten is. En met resultaat: de buurtbewoners krijgen hun langverwachte park. Maar of de strijd daarmee gestreden is?

In de Sint-Baafskouter-Rozebroeken in Sint-Amandsberg ruikt het allang niet meer naar rottend afval. Integendeel, het is één van de weinige plekken in Gent waar je na een fikse regenbui nog de zoete geur van nat gras en zompige ondergrond opsnuift. Buurtbewoner Renaat Daem weet dat het ooit anders was. “Ik herinner mij levendig de voortdurende stank van het stort dat in de verte aan het branden was.”

Sinds de jaren dertig gebruikten de stad Gent en de gemeente Sint-Amandsberg het moerassige gebied als stortplaats. Het gemeentelijke afval werd er veertig jaar lang verbrand. Na de sluiting werd het stort met aangevoerde aarde toegedekt. De buurtbewoners die de risico's niet kenden richtten er volkstuinjes op. “Die tuintjes waren toendertijd echt het centrum van de wijk”, herinnert Renaat Daem zich.

Maar in 1989 eiste de eigenaar, de familie d’Anvers, de terreinen opnieuw op. Ze wilden er een residentiële wijk aanleggen. Het

stadsbestuur kon niet verhinderen dat de volkstuinders hun tuintjes moesten verlaten. Ondertussen wezen verschillende bodemonderzoeken echter uit dat de gronden zwaar verontreinigd waren. Het kweken van groenten en fruit was er voortaan uitgesloten, maar ook de geplande verkaveling kon niet doorgaan. “Een geluk bij een ongeluk”, zegt Renaat. “De tuinders moesten dan wel hun perceeltje grond verlaten, maar de eigenaar kon er omwille van de vervuiling niet veel mee aanvangen. Dat de Rozebroeken nog bestaan en niet volgebouwd zijn, hebben we ironisch genoeg aan het stort te danken.”

BUURT IN ACTIE

Wie vandaag voorbij de Rozebroeken fietst, merkt nauwelijks nog iets van de tuintjes of de vervuiling. De buurtbewoners weten wel beter. Huizen die destijds op afgedekt stort gebouwd werden, tonen hoe langer hoe meer schade door de onstabiele ondergrond. Ook het huis van Renaat naast het stort vertoont scheuren in de muren. Het stort zelf, daarentegen, is intussen uitgegroeid tot een aangename, verwilderde groene ruimte waar zeldzame fauna en flora een plek vonden. Een moerasbosje dat van het stort gespaard bleef, werd wegens zijn zeldzame biologische waarde zelfs geklasseerd.

“Reden te meer om het hele gebied te beschermen,” dachten de buurtbewoners. Toen in 1999 de komst van een jeugdlokaal het waardevolle bosje bedreigde, startten ze prompt een petitie. Het Actiecomité Sint-Baafskouter-Rozebroeken of kortweg ASBR was geboren.

Aangemoedigd door het comité dreef de stad Gent haar kooppogingen op zodat een echt park kon worden aangelegd. Het comité deed bij alle buurtbewoners een rondvraag om te weten wat zij onontbeerlijk vonden in de geplande ‘passieve recreatiezone’. “De plannen die de landschapsarchitecten ‘Fris in het land’ uitwerkten waren zeer mooi”, aldus Renaat. Maar de buurtbewoners wisten niet dat de stad een hoge prijs voor het gebied had betaald. Een deel van de grond werd verkocht op voorwaarde dat de eigenaar het andere deel mocht verkavelen. De stad stemde in zonder de buurtbewoners hierover in te lichten. Renaat Daem begrijpt dat niet goed. “De grond is zwaar vervuild, ze kunnen toch niet toelaten dat daar nu nog huizen op gebouwd worden?” Ook Steven Geirnaert van Bond Beter Leefmilieu waarschuwt voor de kwalijke gevolgen van wonen op een vervuilde ondergrond. “We kunnen niet met zekerheid zeggen dat die mensen allemaal kanker gaan krijgen. Maar we kunnen ook niet stellig het tegendeel beweren.”

*Dat de Rozebroeken nog bestaan en niet
volgebouwd zijn, hebben we ironisch genoeg
aan het stort te danken.*

PARK IN ZICHT

Verkaveling of niet, het park komt er in elk geval. Dat werd de bewoners op een informatievergadering in juni verzekerd. De werken starten in 2006. Een hele opluchting voor de buurt: “De verlaten volkstuinen van de Rozenbroeken zullen opnieuw het centrum van onze wijk worden”, zegt Renaat. In feite zijn ze dat nu al een beetje. Er gaat geen week voorbij of er wordt heftig gediscussieerd over de toekomst van het gebied. Het Actiecomité organiseert ook op regelmatige basis activiteiten. Die maken het gebied bekender en toegankelijker. “Met nieuwjaar organiseren we het feest van de vurige lichtkooi, geïnspireerd op de aloude zonnwende-feesten. In de zomer vierten we het midzomer-nachtsfeest. En op natuurwandelingen leren de bewoners naar de vogels luisteren en kruideneigenschappen ontdekken.”

Al deze activiteiten promoten de bewoners zelf. Met succes. Ze brengen telkens een massa volk op de been. Hoogtepunt dit jaar was de kunsthappening Park In Zicht. “In vergelijking met de andere activiteiten was dat project gigantisch. Alle buurtbewoners werden gemobiliseerd. Historici gingen op zoek naar de geschiedenis van de Rozebroeken en kunstenaars verbeeldden in hun creaties hun visie op het toekomstige park.” Doel van het hele gebeuren: een breder publiek naar de buurt halen en hen met de geschiedenis en de toekomst van het moeras laten kennismaken. Dat het comité voor het kunstproject subsidies van de Koning Boudewijnstichting kreeg, is niet verwonderlijk. Volgens Renaat is de buurt rond de Sint-Baafskouter-Rozenbroeken écht een buitengewone buurt. Het oude stort zorgde weliswaar al voor beroering, maar het werd daardoor ook het centrale contactpunt van de buurt. Net zoals de volkstuintjes vroeger. “In die zin is het actiecomité in zijn opzet geslaagd”, aldus Renaat. Benieuwd of het nu ook nog iets tegen de geplande verkaveling kan doen.

KELLY GEVAERT

Wil je meer weten over de Rozebroeken? Of wil je op de hoogte blijven van toekomstige activiteiten? Hou dan de website in de gaten:
<http://www.Rozebroeken.be>

UW MENING VOOR EEN MOKABON EEN LEZERSBRIEF OVER DE MUIDE

De Muide is ‘in’, en dat niet alleen in uw blad. Aan de Muide wordt tegenwoordig een hipheid toegeschreven die ik niet altijd herken. Heropleving? Zeker. Toen ik hier 13 jaar geleden kwam, heb ik verschillende krantenredacties aangeschreven om te protesteren tegen de negatieve berichtgeving over mijn buurt. Want sommige journalisten waren wat al te gemakzuchtig. Stukje nodig over kansarmoede in Vlaanderen? Op naar de Muide. Verkiezingskoorts en mening van de volksmens nodig? Hups naar de Muide. Op zoek naar socialistische overliepen naar minder democratische partijen? In de Muide vind je het antwoord. Nog cynischer zou je worden als je ziet hoe mensen zich nu de ‘heropleving’ van de Muide toe-eigenen. Echt boos word ik als ik in het stukje van Martine (in *SAMSAM, het extra magazine bij TiensTiens nr. 2, nvdr*) lees hoe zij de komst van het Voorhavenproject als het koninginestuk van de positieve ommezwaai bestempelt. Dan ben ik natuurlijk niet boos op Martine zelf, maar wel op ons stadsbestuur dat met dit project de bal volledig aan het misslaan is en de lokale bevolking daarover half of nauwelijks informeert (infosessies van weet ik hoeveel jaar geleden zijn van geen tel, als je ziet hoe snel hier jonge mensen komen wonen). Muide-Meulestede is een woonbuurt die al meer dan genoeg geteisterd wordt door verkeer dat hier niets te zoeken heeft (denk maar aan het vrachtverkeer voor de haven) en bij momenten nauwelijks bereikbaar is (Muidebrug open voor boot, Meulestedebrug onderbroken door herstellingswerken, spoorweginnengang dicht want de trein naar de haven is weer veel te lang...). Wie echt durft, neemt de fiets naar de stad, maar die moet dan wel de immens gevaarlijke en fietspadloze Voormuide voorbij. Het Voorhavenproject brengt alleen maar meer miserie en files, zonder één enkele return voor de lokale bevolking. In het aanvraagdossier spreekt de projectontwikkelaar van een paar miljoen bezoekers per jaar. En die shoppers komen natuurlijk allemaal met de auto, want wat openbaar vervoer betreft, zijn we hier op de Muide niet echt verwend. Outletcenter? Neen, bedankt. ‘t Is daarom ook dat ik in mijn pen kruip. Moeder zijnde van twee opgroeiende kinderen die hier in de Muide geboren en getogen zijn en naar de plaatselijke school ‘De Loods’ gaan, wil ik vechten voor een veilige en goede woonbuurt voor mijn bloedjes. Diezelfde school trouwens kan men beter een dankbare rol toedichten als het over netwerken in een nieuwe buurt gaat: heel wat mensen hebben elkaar in onze buurt via de school leren kennen. Het is een kleinschalige plaats met bezielde leerkrachten waar - in de goede betekenis van het woord - iedereen quasi iedereen kent (Tiens Tiens... misschien is dat wel een onderwerp om in een volgend boekje aan bod te laten komen?). De Gentenaar is kritisch, maar toch goedgemutst. Gaat liefdevol om met zijn migrantenburen (dank u Turkse buurvrouw voor de pijpajuntjes en het Turks fruit dat u hebt meegebracht van uw reis). Vervloekt diezelfde buuren als hun stemvolume iets te luid blijkt wanneer bij het warme weer de ramen openstaan en wijzelf willen slapen. Maar hé, de speelstraat was fantastisch en zelfs bij het heropenen van de straat voor het verkeer zijn wij ‘s avonds gewoon blijven plakken: tafel gemaakt, met drie gezinnen de potten samengezet en smullen maar.... We maken zelf onze “kunst in de stad”! Geen subsidies nodig... Iemand zei me vandaag nog: “Geluk is schoonheid zien in de dingen die je aangereikt worden”. Dat etiket mogen ze op mij, als Gentenaar, voortaan altijd kleven.

Van harte,
Els Heyde

Volgende TiensTiens-lezers winnen ook een Mokabon, in te ruilen in het gelijknamige koffieprijzje in de Donkersteeg (en dus niet in de Korte Dagsteeg zoals verkeerdelijk vermeld in vorig nummer):
Ilse Cieters (Gent), Luc Vermeulen (Destelbergen), Frank Mbéké (Gent), Esmeralda Dutoit (Sint-Amandsberg)

Een huilende wekker
sloopt de gemeenschappelijke nacht
Ramen en deuren gaan open

Met de ochtendzon
valt de buurman binnen, weggesleept
De dunne muren schamen zich
en keren zich naar buiten

Aäron Willem

Alle foto's © carmendevoos